

ФИНАНСИРА:	This Programme is funded by European Union EU 4 Better Civil Protection EU za bolju civilnu zaštitu ЕУ за бољу цивилну заштиту
КОНЗОРЦИЈСКИ ПАРТНЕРИ У ПРОВОЂЕЊУ ПРОЈЕКТА:	Ravnateljstvo civilne zaštite Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske Asocijacija za upravljanje rizicima Bosna i Hercegovina
КОНЗОРЦИЈСКИ ПАРТНЕРИ У ИЗРАДИ ПРОЈЕКТА:	INZA protecting.people IRC ISTRAŽIVAČKO RAZVOJNI CENTAR

Број: _____

За општину Власеница РС
ДОКУМЕНТ ОДОБРИО:

Датум: _____
Источно Сарајево

Начелник општине

EU 4 Better Civil Protection
EU za bolju civilnu zaštitu
ЕУ за бољу цивилну заштиту

Еуропска комисија финансира пројекат „ЕУ за бољу цивилну заштиту – изградња капацитета и припрема Босне и Херцеговине за Механизам цивилне заштите Еуропске Уније“. Механизам цивилне заштите ЕУ је успостављен 2001. године Одлуком Вијећа министара ЕУ, укључује учешће преко 30 еуропских држава са свим њиховим ресурсима намјењеним цивилној заштити, који могу бити стављени на располагање замљама погођеним катастрофама. Корисници бенефита проистеклих из Пројекта су Министарство сигурности БиХ, Републичка управа цивилне заштите Републике Српске, Федерална управа цивилне заштите и Одјељење за јавну сигурност Брчко Дистрикт. Два су кључна субјекта у реализацији пројекта: Један је национални ауторитет земље чланице Еуропске Уније, Министарство унутрашњих послова Републике Хрватске, док је други, стручна невладина организација за управљање ризицима из Босне и Херцеговине, АЗУР БиХ.

Садржај пројекта:

WP	Title of Component (WP)	
1	Development of civil protection capacity	Развој капацитета цивилне заштите (WP1)
2	Training for intervention and rescue teams	Обука за интервентне и спасилачке екипе (WP2)
3	Disaster risk reduction approach	Приступ смањења ризика од катастрофа (WP3)
4	Project visibility	Видљивост пројекта (WP4)
5	Project management and reaporting	Управљање пројектом и извјештавање (WP5)

У склопу треће фазе Пројекта, у циљу смањења ризика од катастрофа предвиђена је израда пројектно-планске документације из области заштите од елементарних непогода и других несрећа и заштите од пожара. Реализација Пројекта се врши у 15 општина у БиХ, седам у Републици Српској и осам у Федерацији Босне и Херцеговине. Бенефити Пројекта:

- Ефикаснија заштита и спашавање људи и материјалних добара од природних и других несрећа, како у БиХ, тако посредно и у њеном окружењу
- Јачање капацитета цивилне заштите у Босни и Херцеговини (државни ниво, ниво ентитета и ниво дистрикта), чиме се додатно побољшава превенција и одговор на природне и друге несреће
- Испуњавање обавеза Босне и Херцеговине на путу придружења породици земаља ЕУ
- Превенција у сигурности вањских граница Еуропске уније, као и њене територије .
- Могућности за академске заједнице и универзитете у БиХ, да у свој програм едукације укључе или додатно развију програме који третирају цивилну заштиту, у складу са еуропским препорукама, праксом и искуствима
- Могућност да капацитети Босне и Херцеговине дају свој допринос у помоћи другим земљама, у оквиру Механизма цивилне заштите
- Бенефит за домаће снаге и понуђаче услуга и материјала, који ће се набављати у реализацији Пројекта
- Бенефит за подручје невладиних организација
- Могућност преношења стеченог знања и вјештина на друге кориснике, који не буду директно обухваћени Пројектом
- Одрживост пројекта, кроз примјену, преношење и обнављање знања, стеченог програмима и обукама из Пројекта

На основу Програма рада за израду Процјене угрожености од пожара и Плана заштите од пожара општине који је сачињен на основу Методологије за израду плана заштите од пожара („Службени Гласник Републике Српске“, број 32/13) и Уредбе о садржају и начину израде плана заштите од елементарне непогоде и друге несреће („Службени Гласник Републике Српске“, број 68/13), Уговора о пружању услуга - израде Процјене и Плана заштите од пожара за подручје општине Власеница и Процјене и Плана заштите од елементарних непогода и других несрећа за подручје општине Власеница број: С004 - 62 - 08/19 од 07.08.2019. године, конзорцијски партнери у изради пројекта „Истраживачко развојни центар“ д.о.о. Источно Сарајево и Агенције за заштиту људи и имовине „ИНЗА“ д.о.о Сарајево ангажују експерте:

КЉУЧНИ ЕКСПЕРТИ (KEY EXPERT)

1. доц.др. Прода Шећеров
2. проф.др. Јасмина Маџгаљ
3. прим.др. Месуд Грбовић
4. проф.др. Рамо Куртановић
5. проф. др. Велимир Стругар
6. проф.др. Весела Радовић

ОСТАЛИ ЕКСПЕРТИ (NON-KEY EXPERT)

1. Сенид Осмакновић МА, дипл.инг.маш.
2. Здравко Ћеранић дипл.оец.
3. Омер Дервишбеговић БА, РПП
4. Рамиз Мушић дипл.оец
5. Ратко Станивуковић БА, инж.мена.

СТРУЧНИ КОНСУЛТАНТИ

1. др Радислав Јовичић,
2. др Драгиша Јуришић,
3. др Горан Максимовић,
4. Марко Велетић, дипл.инж.зашт.жив. сред.
5. Анђела Крљаш, дипл.инж.ел
6. Миљана Стајић,дипл.инж.микро.
7. Жељана Бјелица, дипл.инж.ел.

План заштите од пожара општине Власеница рађена је у четири (4) истовјетна примјерка од којих је један (1) примјерак достављен Општини, два (2) примјерака носиоцу пројекта Асоцијацији за управљење ризицима Босне и Херцеговине "АЗУР" и један (1) примјерак је уложен у архиву „Истраживачко развојни центар д.о.о. Источно Сарајево.

САДРЖАЈ

УВОД	9
1 ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА.....	12
1.1 Увод у организацију заштите од пожара	12
1.2 Права и дужности појединих субјеката општине.....	14
1.3 Праћење реализације плана заштите од пожара	15
1.4 Међусобна сарадња инспекција	17
1.5 Дужност предузећа у спровођењу заштите од пожара	18
1.5.1 Категоризација предузећа и установа.....	19
1.5.2 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама	20
1.5.3 Организација заштите од пожара и експлозије у објектима I категорије ...	21
1.5.4 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама разврстаним у II категорију.....	21
1.5.5 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама разврстаним у III категорију.....	22
1.5.6 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама разврстаним у IV категорију	22
1.5.7 Мотивисање добровољних ватрогасаца за рад	22
1.5.8 Заштита од пожара у индустријским објектима.....	23
1.6 Планирање и спровођење пропагандних акција	24
1.6.1 Образовање у заштити од пожара и експлозије	24
1.6.2 Пропагандна дјелатност у заштити од пожара.....	26
1.7 Активности ватрогасних јединица, друштава и савеза	26
1.7.1 Ватрогасне јединице	26
2 НАЧИН УПОТРЕБЕ ВАТРОГАСНИХ ЈЕДИНИЦА И САДЕЈСТВА СА ДРУГИМ ВАТРОГАСНИМ ЈЕДИНИЦАМА	30
2.1 Сагледавање успјешности и броја извршених акција	31
2.2 Заштита од пожара у систему цивилне заштите.....	32
2.3 Ватрогасна јединица	33
2.4 Употреба ватрогасних јединица из других општина	36
2.5 Употреба ватрогасне јединице Власеница на подручју других општина	37
2.6 Планирање садејства код великих пожара и редослијед употребе ватрогасних јединица	37
2.7 Садејство са предузећима и другим правним лицима, државним органима и другим органима општине.....	40

2.8	Садејство ватрогасне јединице са ОС БиХ.....	42
2.9	Употреба јединица цивилне заштите.....	42
2.10	Тактичко оперативни планови гашења пожара.....	43
3	СИСТЕМ ОБАВЈЕШТАВАЊА И ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА	45
3.1	Стање веза у функцији дојаве пожара.....	45
3.2	Начин дојаве пожара и поступак по примљеној обавијести о настанку пожара.....	46
3.2.1	Евакуација лица из објеката јавне намјене	48
3.2.2	Гашење пожара на ел.енергетским објектима	49
3.2.3	Гашење пожара на уљним трансформ. и уљним прекидачима	50
3.2.4	Гашење пожара на шумским подручјима	52
3.2.5	Гашење пожара на депонији смећа	53
3.2.6	Удеси са опасним хемикалијама	53
3.3	Економска оправданост унапређења система обавјештавања	55
4	ТЕХНИЧКА ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА	57
4.1	Опрема и средства ватрогасне јединице	57
4.2	Опрема и средства за гашење пожара у предузећима	58
4.3	Специјална опрема за гашење шумских пожара.....	60
4.4	Резерве средстава за гашење пожара	60
4.5	Оптимална техничка опрема и средства за гашење.....	61
4.6	Одржавање опреме, средстава и периодични прегледи	61
5	НАЧИН СНАБДИЈЕВАЊА ВОДОМ	62
5.1	Постојећи капацитети за снабдијевање водом	62
5.2	Резервни водени потенцијали	64
5.3	Остали нетипични - посебни извори воде.....	64
5.4	Потребне количине воде за гашење пожара	65
5.4.1	Снабдијевање пожарном водом насеља	65
5.4.2	Снабдијевање водом за индустрију и стабилне системе за гашење пожара	65
5.5	Потребне количине воде за гашење пожара у специјалним условима.....	65
5.6	Хидранти за гашење пожара	66
5.7	Хидранти у стамбеним објектима и предузећима.....	66
5.8	Одржавање хидрантских система и техничка контрола	67
6	ПУТЕВИ, ПРОЛАЗИ И ПРИЛАЗИ.....	68
6.1	Стање градских саобраћајница.....	68
6.2	Прилази важнијим објектима	68

6.3	Прилази водозахватима.....	70
6.4	Стање путева и прилаза шумским подручјима	70
7	ДРУГЕ МЈЕРЕ КОЈЕ СУ ПОТРЕБНЕ ЗА УСПЈЕШНО ФУНКЦИОНИСАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА.....	71
7.1	Отклањање недостатака и доградња система ватродојаве и обавјештавања	71
7.2	Изградња или реконструкција путева и прилаза.....	72
7.3	Изграда или реконструкција ватробраних препрека	74
7.4	Изградња или реконструкција објеката и система за обезбјеђење воде или других средстава за гашење пожара	75
7.5	Реконструкција или замјена појединих уређаја, постројења и инсталација.....	75
7.6	Потпуно дефинисање формацијског састава и техничке опремљености	76
7.7	Периодичне акције уређења насеља и објеката.....	76
7.8	Избор локације.....	78
7.9	Програм за извршење мјера заштите од пожара.....	78
7.10	Финансијски план обезбјеђења средстава.....	81
7.11	Образовна и пропагандна дјелатност	83
8	МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЧИЈЕ ИЗВРШЕЊЕ КОНТРОЛИШУ ВАТРОГАСНЕ ЈЕДИНИЦЕ И НАЧИН ВРШЕЊА ТЕ КОНТРОЛЕ.....	85
9	НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ МЈЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА	86
10	МЈЕРЕ ОБЕЗБЈЕЂЕЊА ИЗВРШЕЊА ПЛАНА	87

Списак табела

Табела 1.: Пожари на пољима и отвореном простору у задњих десет година	31
Табела 2.: Евидентирани пожари у посљедњих 10 година на простору општине у затвореном простору	31
Табела 3.: Организације и предузећа која се ангажују преко општинског штаба цивилне заштите	41
Табела 4.: Јединице цивилне заштите	43
Табела 5.: Објекти за које се морају сачинити тактичко оперативни планови гашења пожара	44
Табела 6.: Лична опрема ватрогасаца	57
Табела 7.: Заједничка опрема ватрогасаца	57
Табела 8.: Преглед материјално-техничких средстава која посједују ватрогасне јединице	58
Табела 9.: Гаража и ватрогасна возила	58
Табела 10.: Списак ватрогасне и остале опреме код већих предузећа и организација	60
Табела 11.: Количина и врста нове техничке опреме и средстава	61
Табела 12.: Најмањи дозвољени проток воде	67
Табела 13.: Количина и врста нове техничке опреме и средстава	81
Табела 14.: Количина и врста нове личне опреме	81
Табела 15.: Најмања количина воде за гашење пожара	88
Табела 16.: Укупна количина воде	88
Табела 17.: Степен отпорности грађевинских конструкција	89
Табела 18.: Класификација материја и робе према понашању у пожару	90
Табела 19.: Средства за гашење пожара	94

Списак слика

Слика 1.: Фактори неопходни за настанак пожара	9
Слика 2.: Фазе у развоју пожара	45
Слика 3.: Развој пожара и гашење	55

УВОД

Пожари се сматрају једном од највећих природних катастрофа. Настају или изазвани самим природним посљедицама или људском грешком тј. непажњом. Када настане брзо се шири, уништава огроман број материјалних добара, земље, шуме, природних љепота, али и нажалост људске животе. Уколико је изазван силама природе, нпр. удар муње у стабло, посљедице су стравичне. Дрво, горив материјал, врло брзо подлијеже ватри чији пламен за само неколико минута захвати читаве хектаре стабала. Насупрот брзом избијању, гашење је врло споро и захтјевно. Од цијеле површине земље која је била захваћена пожаром, само пет посто је и даље употребљива и плодна земља. Пожар је неконтролисано сагоријевање које угрожава људске животе и наноси материјалну штету. За његов настанак и развој потребна су три фактора.

Слика 1.: Фактори неопходни за настанак пожара

Циљеви заштите од пожара су:

- повећање сигурности људи од дејства пожара,
- обезбјеђење носиве и интегративне функције појединих елемената објекта,
- ограничавање ширења пожара,
- смањење пожарног оптерећења,
- смањење штета од пожара.

Да би се постигли ови циљеви потребно је превентивно дјеловање кроз примјену научних метода на ефекте пожара како би се смањили људски губици и материјалне штете и омогућавање оптималних рјешења спровођењем превентивних мјера и мјера заштите од пожара.

Законом о заштити од пожара („Службени Гласник Републике Српске“ број 71/12) организовање и спровођење заштите од пожара на подручју општине врши се на основу закона, општих аката и Плана заштите од пожара, који доноси Скупштина општине, као и планова организација и органа које одреди Скупштина општине.

Планом заштите од пожара општине Власеница уређују се мјере и радње које су дужни предузимати и спроводити органи и организације, предузећа, установе, самосталне радње и грађани на подручју општине у циљу спречавања настајања и ширења пожара, откривања и гашења пожара, те спасавања људи и материјалних добара угрожених пожаром. Природа планирања у области заштите од пожара, као дјелатности од посебног интереса, првенствено одређује аналитичку процјену свих опасности за настајање и проширење пожара и адекватно утврђивање одговарајуће

организације, носилаца и других фактора у спровођењу и унапређењу заштите од пожара, те њихове међусобне односе, као и права и обавезе носилаца активности да обезбјеђују потребне услове за успјешно функционисање и унапређење ове врсте заштите. Сагласно томе, развој општине, праћен опасношћу од пожара у свим сферама живота и рада, појачали су проблематику борбе против пожара, што захтјева организованију, рационалнију и ефикаснију заштиту од пожара, уз укључивање свих субјеката у циљу ефикасног супростављања свим узроцима избијања и ширења пожара.

Законом нису могли бити утврђени сви детаљи система заштите, будући да су услови и потребе појединих општина и градских цјелина, као и предузећа, врло различити и у погледу материјалних могућности, мјесних прилика и потреба. Због тога остаје велики простор нормативног уређивања у тој области, што се треба утврдити плановима заштите од пожара и другим актима локалних органа и предузећа. У наредном периоду треба поклонити пуну пажњу актима Скупштине општине Власеница као и утврдити даље обавезе организација и органа у спровођењу и унапређењу заштите од пожара (донијети Одлуку о заштити од пожара, као и предузети одређене мјере за спровођење и унапређење заштите од пожара на подручју општине).

Планом се одређује као стални задатак општине да утврђује и спроводи јединствену политику развоја, договарање и споразумјевање између разних субјеката из ове области, као и рационално кориштење средстава. Планира, усмјерава и прати развој заштите од пожара и усклађује га са плановима развоја и општим привредним кретањима општине, Републике Српске и Босне и Херцеговине. Даје иницијативу, мишљења и приједлоге за измјену планова и доношење осталих аката у области заштите од пожара, као и планова и програма просторног, урбанистичког, регулационог и другог уређивања општинског подручја са становишта заштите од пожара. Такође, Планом се регулише стварање потребних услова за организовање образовања и других активности на општој популаризацији заштите од пожара и подизању степена противпожарне безбједносне културе становништва, да покреће и помаже организовање научноистраживачког рада из ове области. Исто тако, неопходна је сарадња приликом спровођења мјера и норматива заштите од пожара код пројектовања, изградње, реконструкције и употребе грађевинских објеката између пројектанта, органа управе надлежних за издавање сагласности на пројектну документацију, као и предузећа која су овлаштена да дају мишљења о предвиђеним мјерама и даљег унапређења заштите од пожара, да подстиче и усмјерава заштиту од пожара.

План налаже свим учесницима у изградњи инвестиционих објеката обавезну примјену свих мјера, почев од урбанистичко-грађевинских, мјера за снабдијевање пожарном водом, мјера с обзиром на висину, намјену и значај и пожарно-експлозивну угроженост објеката, мјера на електроенергетским постројењима, инсталацијама и уређајима, мјера на инсталацијама гријања, вентилације, дојаве пожара и сл.

Организацији заштите од пожара посвећена је посебна пажња, тако да је Планом утврђена структура организације (кадрови и опрема) која ће на најбољи могући начин, у функцији међусобне повезаности и солидарности свих носилаца активности, моћи да извршава планиране задатке који су се могли утврдити на основу аналитичке процјене добијене упоредном методом примјене пожарне опасности у односу на

постојећи степен развоја општине. У повезаности свих питања ефикасне и у исто вријеме рационалне организације заштите од пожара, општина Власеница, са великим простором на коме су лоцирани привредни потенцијали и пратећа насеља, не би могла обезбиједити потребну сигурност у систему заштите од пожара, ако при томе нема развијену, мобилно способну и добро опремљену ватрогасну јединицу да у свим условима пружи потребну помоћ у гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром и елементарним непогодама.

У Плану је регулисана и сарадња ватрогасне јединице Власеница са општинским штабом цивилне заштите и предузећима која могу да допринесу бољој акцији гашења пожара, спречавању ширења пожара и спасавању људи. План се израђује на основу процјене свих битних елемената који утичу на стање заштите од пожара на подручју општине, као и утврђених недостатака у спровођењу мјера заштите од пожара, ради стварања услова за организовање и успјешно спровођење мјера заштите од пожара.

Законом о заштити од пожара и Методологијом за израду плана заштите од пожара (Сл. гласник Републике Српске, бр. 32/13) утврђени су основни елементи које општински план мора да садржи, а то су:

- процјена угрожености од пожара,
- организација заштите од пожара,
- начин употребе ватрогасних јединица и садејство са другим ватрогасним јединицама,
- систем обавјештавања и поступак у случају пожара,
- техничка опрема и средства за гашење пожара,
- начин снабдијевања водом за гашење пожара,
- путеви, пролази и прилази,
- друге мјере потребне за успјешно функционисање и унапређење заштите од пожара,
- мјере заштите од пожара чије извршење контролишу ватрогасне јединице,
- графичке и табеларне прилоге.

План заштите од пожара општине Власеница садржи ова поглавља као и још нека додатна ради бољег и јаснијег разумијевања.

Приликом израде поменутог плана извршено је претходно снимање стања заштите од пожара на подручју општине, код предузећа, организација и органа општине.

Израђени План заштите од пожара општине је документ дугорочног карактера, те га као таквог треба чувати и примјењивати.

1 ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

1.1 Увод у организацију заштите од пожара

Организовање и спровођење заштите од пожара врши се на основу Закона о заштити од пожара, одлука, плана заштите од пожара, као и планова и других општих аката о заштити од пожара у предузећима и установама. Организовање заштите од пожара је комплексна активност у којој на првом мјесту морају бити акције и мјере превентивног карактера тј. спречавање настанка пожара, а на другом репресивне активности за брзо и успјешно гашење насталих пожара. Све ове мјере и акције морају да чине јединствену организацију заштите од пожара која ће успјешно да одговори свим изазовима.

Општина организује заштиту од пожара и стара се о њеном успјешном дјеловању. Организовање и спровођење заштите од пожара, као дјелатности од посебног државног интереса на подручју општине, врши се на основу закона, других прописа и овог плана, као и планова предузећа и државних установа.

Организација заштите од пожара обухвата права и дужности Скупштине општине, државних и других органа, предузећа, других правних лица и предузетника, а састоји се у:

Дужностима и правима Скупштине општине у вези са надзором, прописивањем мјера заштите од пожара, сарадњом са Министарством унутрашњих послова (надлежни Центар - Инспекторат за заштиту од пожара) код доношења рјешења о разврставању предузећа и других правних лица, државних и других органа у одговарајуће категорије угрожености од пожара.

Старању начелника општине о периодичном праћењу стања заштите од пожара и реализацији плана заштите од пожара.

Начелник општине у оквиру својих права и дужности одговоран је у Скупштини за спровођење политике која се односи на спровођење мјера заштите од пожара. У том смислу начелник је дужан да стално прати стање заштите од пожара у општини, односно да прати реализацију плана. Улагање средстава за потребе заштите од пожара на подручју општине вршиће се према приоритетима.

Обавезама остваривања међусобне сарадње између инспекције заштите од пожара, електроенергетске, шумарске, грађевинске, заштите на раду и инспекције судова под притиском при вршењу надзора из своје надлежности ради ефикаснијег отклањања могућих узрока пожара у циљу обезбјеђивања досљедног спровођења закона и других прописа из ове области у поступку прибављања урбанистичких сагласности, издавања одобрења за грађење и давање одобрења за употребу објеката.

Дужностима предузећа и других правних лица у организовању и спровођењу заштите од пожара, а нарочито предузећа која су разврстана у I и II категорију (степен) угрожености од пожара, и која су дужна организовати посебну службу заштите од пожара или основати ватрогасну јединицу.

Планирању и спровођењу образовних и пропагандних годишњих акција у просвјетним организацијама и мјесним заједницама при којима се у школама и мјесним заједницама обавјештавају, упознају и обучавају, омладина и грађани са заштитом од пожара.

Активностима ватрогасних јединица, јединица ЦЗ и ватрогасних савеза и других друштвених организација ради учествовања у спровођењу превентивних мјера и унапређења заштите од пожара (пропагандних акција, обучавање становништва, стално указивање на опасности од пожара и на потребу спровођења мјера заштите од пожара).

Редовном и систематском годишњем чишћењу насеља и објеката од запаљивих и отпадних материјала и одржавању ватрогасних путева.

У активностима на заштити од пожара шумског газдинства које газдује шумским подручјима у складу са њиховим законским обавезама (организовање сталног дежурства и осматрачке службе у периоду пожарне сезоне; одржавање шумских путева; прављење шумских просјека и сл.).

Планом заштите од пожара општине Власеница, уређују се мјере и радње заштите од пожара које су дужне организовати и спроводити организације, заједнице, органи, државне управе, предузећа, предузетници, самосталне радње и грађани на подручју општине, а у циљу спречавања избијања и ширења пожара, откривање, гашење као и пружање помоћи у отклањању посљедица проузрокованих пожаром.

Организовање и спровођење мјера и радњи заштите од пожара утврђених овим планом врши се у свим срединама и објектима и на свим мјестима гдје постоји опасност од настајања пожара. Планови заштите од пожара организација и органа морају бити у складу са овим планом и другим прописима из области заштите од пожара, који се достављају надлежном Инспекторату за заштиту од пожара на увид и оцјену.

Општи акти о заштити од пожара предузећа и установа усклађују се са Планом заштите од пожара општине, као и другим прописима о заштити од пожара и достављају се на увид Инспекторату надлежном за послове заштите од пожара ради утврђивања сагласности.

Вршење одређених послова, спровођења и унапређења заштите од пожара, могу се повјерити предузећима која се баве и која су овлаштена за обављање послова заштите од пожара.

Организације и органи на територији општине организују вршење послова заштите од пожара на начин којим обезбјеђује стручни надзор као и праћење, анализирање, уочавање и отклањање неправилности које могу изазвати и проширити пожар или умањити ефикасност гашења насталог пожара као и спасавање људи и материјалних добара.

Инспекторат за заштиту од пожара у дјелокругу вршења инспекцијских и других послова из области заштите од пожара врши:

- надзор над спровођењем мјера заштите од пожара у предузећима, установама и занатско трговинским радњама тј. да ли испуњавају законом и правилницима предвиђене услове из области заштите од пожара,
- утврђују под којим је околностима избио пожар,
- налажу општинским органима, предузећима, установама и занатским радњама отклањање недостатака и спровођење мјера заштите од пожара.

Код израде планова просторног уређења потребно је (урбанистички план, регулациони план) обезбиједити примјену најновијих достигнућа и резултата истраживања из области заштите од пожара. Приликом израде или измјене урбанистичког и просторног плана, утврдиће се мјере заштите од пожара одређене важећим законима, прописима и овим планом. Нарочито се мора водити рачуна, у урбаном дијелу општине, о размјештају саобраћајница, паркиралишта, тргова и зелених површина и њихово димензионисање. Мора се водити рачуна и о објектима за водоснабдијевање и њиховом капацитету. Такође се мора водити рачуна о размјештају индустријских зона, већих складишта и других објеката који користе запаљиве и експлозивне материје и о њиховој изолацији од стамбених и јавних објеката.

1.2 Права и дужности појединих субјеката општине

Права и дужност Скупштине општине су:

- Доношење Плана заштите од пожара, а може доносити и друге прописе којима се уређују мјере заштите од пожара на подручју општине.
- Доношење одлука о мјерама заштите од пожара за подручје општине.
- Врши периодично, а најмање једном у току године разматрање стања заштите од пожара, са примјеном појединих мјера заштите, с циљем унапређења стања заштите од пожара.
- Оснива Професионалну ватрогасну јединицу или другу јединицу способну за гашење пожара.
- Скупштина општине доноси буџет и обезбјеђује средства за рад и техничко опремање Ватрогасне јединице као и средства за подстицај развоја добровољног ватрогаства на подручју општине.

Права и дужност Начелника општине су:

- Предлаже План заштите од пожара и друге прописе којима се уређује заштита од пожара на подручју општине.
- Предлаже одлуку о мјерама заштите од пожара за подручје општине.
- Обавјештава Скупштину општине, а најмање једном годишње подноси писану информацију о стању заштите од пожара на подручју општине.
- Даје сагласност на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији Ватрогасне јединице.
- Подноси нацрт буџета за обезбјеђење средстава за рад и техничко опремање Ватрогасне јединице и средстава за потицај развоја добровољног ватрогаства на подручју општине.
- Извршава законе и друге прописе у области заштите од пожара, чије је извршење повјерено општини.

- Именује старјешину Ватрогасне јединице на основу спроведеног јавног конкурса.
- Тражи помоћ од других начелника општина да учествују са својим ватрогасним јединицама у гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром, у случајевима како је то прописано законом и овим Планом заштите од пожара.
- Дужан је пружити помоћ другом начелнику општине са својим ватрогасним јединицама у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром како је то прописано законом и овим Планом заштите од пожара.
- У случају избијања пожара већих размјера или кад пријети опасност од наглог ширења пожара или постоји опасност да пожар угрози животе људи или материјалних добара у већем облику, наређује свим способним грађанима на подручју општине старијим од 18 година да учествују у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и да за потребе гашења ставе на располагање алат, превозна и друга средства.
- Наређује предузећима и другим правним лицима, државним и другим органима и самосталним радњама да за потребе гашења ставе на располагање потребан број људи, алат, превозна, техничка и друга средства потребна за гашење пожара и спасавање људи и имовине.

Права и дужност органа административне службе општине за послове урбанизма и грађења су:

- Код израде просторног, урбанистичког или регулационог плана или урбанистичког пројекта у односу на мјере заштите од пожара утврђује нарочито:
  - систем водоснабдијевања објекта, развој примарне и секундарне мреже са одговарајућим капацитетима за потребе гашења пожара,
  - удаљеност између зона предвиђених за индустријске објекте, складишта запаљивих течности, гасова и експлозивних материја,
  - удаљеност између објекта различите намјене унутар индустријске зоне,
  - ширина и носивост путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за вријеме гашења пожара.
- Прије доношења прибавља мишљења од Министарства унутрашњих послова у погледу примјењених мјера заштите од пожара за просторне, урбанистичке регулационе планове, урбанистички ред или урбанистички пројекат.
- Не смије издати урбанистичку сагласност или одобрење за грађење или одобрење за употребу објекта ако нису прибављене прописане сагласности од Министарства унутрашњих послова - Центра јавне безбједности у погледу примјењених мјера заштите од пожара.

1.3 Праћење реализације плана заштите од пожара

Начелник, по службеној дужности, прати извршење Плана заштите од пожара и обавјештава Скупштину општине, а најмање једном годишње подноси писану информацију о стању заштите од пожара на подручју општине.

Ради прикупљања информација и координације са непосредним извршиоцима мјера предвиђених планом, именује се Руковаоц Плана заштите од пожара општине и

Комисија за заштиту од пожара која помаже начелнику у праћењу извршења плана и стања заштите од пожара.

Послове Руковаоца Плана потребно је дефинисати правилником о унутрашњој организацији и систематизацији административне службе општине. Руковаоц Плана заштите од пожара има следеће послове и радне задатке:

- У оквиру својих овлаштења извршава и обезбјеђује извршење и реализацију Плана заштите од пожара код свих субјеката који активно и пасивно учествују у реализацији Плана.
- У оквиру својих овлаштења извршава и обезбјеђује извршење и реализацију законских и подзаконских аката из области заштите од пожара.
- Врши стручне послове који се односе на праћење, обраду и анализирање података реализације Плана заштите од пожара полугодишње.
- Координира рад ватрогасаца, пројектаната, електродистрибуције, водовода, канализације, шумског газдинства, масмедија и других субјеката од чије активности зависи реализација Плана ЗОП-а.
- Увезује и координира носиоце планирања предузећа, државних и других правних лица, са простора општине који су обавезни да донесу план ЗОП-а, са Планом заштите од пожара општине Власеница.
- Прати законитост аката правних лица у области заштите од пожара, обавјештава о томе начелника и Скупштину општине и предлаже предузимање одговарајућих мјера.
- Члан је Комисије за заштиту од пожара.
- Ради и остале послове које му одреди начелник.
- За Руковаоца Плана заштите од пожара општине Власеница може се именовати лице које има, најмање, школску спрему шестог степена сложености техничког смјера, са положеним стручним испитом за рад на пословима заштите од пожара.

Задаци Комисије за заштиту од пожара су:

- Израда динамике реализације мјера ЗОП-а зацртаних Планом заштите од пожара по петогодишњим периодима.
- Праћење рада ватрогасних јединица на подручју општине.
- Праћење реализације Плана заштите од пожара.
- Праћење рада едукативне дјелатности на подручју општине у области ЗОП-а.
- Праћење рада пропагандних активности.
- Праћење ватрогасних такмичења и других активности на популаризацији ЗОП-а на подручју општине.

Начелник 2 пута годишње разматра стање ЗОП-а у општини заједно са комисијом. Комисија се бира од активиста у ватрогасним организацијама с тим да мора имати најмање 2 инжењера са положеним испитом за обављање послова заштите од пожара. Комисија треба да броји 5 чланова. Комисију именује и разрјешава лично својим актом начелник.

1.4 Међусобна сарадња инспекција

Надзор над спровођењем мјера заштите од пожара одређених законом и овим Планом, као и над спровођењем прописа о техничким нормативима и стандардима у погледу заштите од пожара, врши у складу са Законом о заштити од пожара: Републички инспекторат, Министарство унутрашњих послова и Ватрогасна јединица у чијем су дјелокругу и надлежности послови заштите од пожара. У складу са Законом надлежности су:

Републички инспекторат:

- Врши надзор над спровођењем мјера заштите од пожара одређених законом и планом заштите од пожара, одлуком о мјерама заштите од пожара, као и над спровођењем прописа о техничким нормативима у погледу заштите од пожара.
- Путем редовних прегледа технолошко-производних и других радних просторија и објеката који су изложени опасностима од пожара у организацијама, органима и код грађана, као и занатских, угоститељских и сличних радњи радних људи који самостално обављају дјелатност личним радом средствима рада у својини и у другим објектима у којима због технолошког процеса или врсте ускладишеног материјала или било којих других својстава материјала постоји опасност од избијања и проширења пожара.
- Доноси рјешења у управној ствари којима се налаже извршење прописаних мјера заштите од пожара.
- Увидом у општа акта, планове и санационе програме предузећа и установа којима се уређује организација и спровођење мјера заштите од пожара и експлозије и њихову усклађеност са законом и другим прописима, у циљу отклањања неправилности у примјени мјера и техничких норматива заштите од пожара.
- Доносе рјешења о забрани кориштења објеката (дијелова објеката), уређаја и инсталација, ако нису испуњени услови утврђени законом, другим прописима и овим Планом који се односе на мјере и техничке нормативе заштите од пожара, а отклањање недостатака не може се извршити на други начин.
- Врши надзор над радом ватрогасне јединице у погледу спремности, техничке опремљености, стручности ватрогасаца и способности ватрогасне јединице за гашење пожара.
- Врши надзор над радом ватрогасне јединице у погледу вршења послова стручног надзора на подручју дјеловања, који се односе на благовременост и смањење броја ватрогасних интервенција, функционалност и исправност водозахвата, хидраната, апарата за гашење пожара, одлагање запаљивих течности и гасова и других запаљивих материја гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и прилаза електричним разводним таблама, хидрантима, апаратима, блокадним вентилима гасних инсталација и инсталација за запаљиве течности, забране кориштења отвореног пламена и пушења у пожарно угроженим просторијама.

Министарство унутрашњих послова:

- Врши разврставање предузећа и других правних лица, државних и других органа у категорије угрожености од пожара:

- даје посебне сагласности на избор локације објекта с обзиром на његову намјену, као и давањем сагласности на мјере и техничке нормативе заштите од пожара предвиђене у техничкој документацији као услова за давање одобрења за грађење, односно давањем накнадне сагласности на изведене мјере и техничке нормативе заштите од пожара за објекте посебне намјене: складишта односно магацин за смјештај и држање експлозивних материја;
  - складишта, магацине и резервоаре за смјештај и држање запаљивих течности и гасова за које није предвиђено давање сагласности Републичког органа управе надлежног за послове заштите од пожара и експлозије;
  - остала постројења и уређаје за постављање и употребу запаљивих течности и гасова.
- Давањем одобрења на мјесто на којем ће се вршити утовар, истовар или претовар експлозивних материја и запаљивих течности и гасова ван пословног простора предузећа која те материје производе или држе ради употребе у вршењу своје дјелатности.
  - Давањем одобрења предузећима, установама и грађанима за набавку експлозивних материја и предузимање у ту сврху безбједносних мјера.
  - Учешћем у сарадњи и пружању стручне помоћи у припремама за израду планова просторног уређења (урбанистичког плана, урбанистичког реда, регулационог плана и урбанистичког пројекта) у погледу примјене мјера и техничких норматива и стандарда заштите од пожара.

Ватрогасно друштво врши:

- Стручне послове надзора који се односи на благовременост и смањење ефикасности ватрогасне интервенције, функционалност и исправност водозахвата, хидраната, апарата за гашење пожара, одлагања запаљивих течности и гасова и других запаљивих материјала у подрумима, на таванима и другим мјестима гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и прилаза електричним разводним таблама, хидрантима, апаратима, блокадним вентилима гасних инсталација и инсталација са запаљивим течностима, забране кориштења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим просторима.

Ради унапређења заштите од пожара на подручју општине потребно је проширити, у складу са законским оквиром, дјелатност ватрогасне јединице.

1.5 Дужност предузећа у спровођењу заштите од пожара

У организовању и спровођењу заштите од пожара научно-истраживачком раду треба дати одговарајуће мјесто и улогу. Консултантска активност и кориштење услуга стручних предузећа у тој области, које она дају на основу научно-истраживачких и стручних сазнања у области заштите од пожара, треба да постане сталан и битан чинилац нарочито у погледу планирања, пројектовања и изградње система заштите од пожара и избора технолошког процеса који пружа сигурност против пожара и експлозије образовања радних људи и грађана у тој области, истраживачког рада испитивање материјала опреме и средстава и других предмета и њихових заштитних

својстава отпорности на топлоту и ватру, као и способност за њихову ефикасну употребу те давање оцјене о тим налазима и пружања других услуга и сазнавања у области заштите од пожара. Предузећа:

- Спровode мјере заштите од пожара у складу са законом, техничким прописима и стандардима.
- Спровode мјере заштите од пожара одређене овим Планом заштите од пожара и својим плановима заштите од пожара.
- Спровode мјере заштите од пожара и складу са рјешењем Министарства унутрашњих послова о разврставању у категорије угрожености од пожара.
- Доноси опште акте о мјерама заштите од пожара.
- Предузећа која се баве производњом експлозивних материја и запаљивих течности и гасова или њиховим ускладиштавањем или се баве прометом ових материја, односно у вршењу своје дјелатности користе ове материје, утврђују мјере безбједности и обезбјеђују оспособљавање својих радника који рукују са овим материјама.
- Прибављају прописане сагласности за грађење и употребу својих објеката у погледу примијењених мјера заштите од пожара.
- Обрачунавају и уплаћују накнаду у висини од 0,04 % од пословног прихода за реализацију посебних мјера заштите од пожара.

Између осталог предузећа су дужна поднијети захтјев за категоризацију угрожености од пожара, у складу са законом о заштити од пожара.

1.5.1 Категоризација предузећа и установа

За потребе пројектовања организације ЗОП-а и гашења пожара предузећа и установе разврставају се у 4 категорије угрожености од пожара и експлозије у зависности од технолошког процеса, врста сировина са којима раде, врсте материјала употребљеног у грађењу објекта и значаја објекта.

Категоризацију објеката обавља инспекција МУП-а Републике Српске на основу Правилника о основама, мјерилима и условима за разврставање предузећа и других правних лица, државних и других органа и предузетника у одговарајуће категорије угрожености од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 53/13).

I КАТЕГОРИЈА

У I категорији објеката могућа је појава пожара и експлозије. У I категорију се разврставају предузећа која производе, користе или складиште експлозиве, запаљиве течности, запаљиве гасове. У ову категорију спадају и предузећа која у технолошком процесу имају настајање прашина које са ваздухом граде експлозивне смјеше. У овој категорији су и предузећа чији су објекти међусобно повезани запаљивим грађевинским конструкцијама и грађевинским елементима у једну цјелину погодну за брзо ширење и преношење пожара.

У I категорији су и објекти од изузетног привредног значаја за Републику као и за одбрану земље.

II КАТЕГОРИЈА (пожар могућ, експлозија мало вјероватна)

Ова категорија угрожености од пожара обухвата предузећа која производе и прерађују чврсте запаљиве материје без стварања прашина и предузећа која прерађују негориве материјале у усијаном и растопљеном стању. У II категорију спадају и предузећа која употребљавају и држе мање количине запаљивих течности свих врста. II категорија обухвата предузећа и установе у чијим објектима се сакупља или борави већи број људи, болнице, хотели, робне куће, спортске хале, биоскопи, позоришта, музеји, концертне дворане.

III КАТЕГОРИЈА (ризик од пожара присутан, експлозија могућа од диверзија, саботажа и крајњег нехата)

У овој категорији су предузећа која производе и прерађују ватроотпорне и ватросталне материјале и незапаљиве сировине. У III категорији су пословне зграде и јавни објекти у којима су смјештене организације и органи.

IV КАТЕГОРИЈА

Ова категорија угрожености обухвата мање угоститељске објекте (СУР), трговинске радње (СТР), занатске радње (СЗР), сервиси, мањи пословни објекти, мањи јавни објекти и сл.

1.5.2 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама

Организација заштите од пожара и експлозије у привреди општине заснива се на додатном ангажовању запослених радника којима ће бити придодати и послови заштите од пожара и експлозије уз редован посао који у предузећу већ обављају. Оваква концепција обезбјеђује минимално повећање непроизводних радних мјеста у привреди општине.

Професионалци ће бити само референти и они за које се не изнађе друго рјешење. Сви остали радници у заштити од пожара у предузећима и установама биће добровољци. Сва остала мјеста у организацији заштите од пожара и експлозије у привреди општине заузеће радници који већ имају запослење у предузећу-установи. Поред редовног посла они ће обављати и послове заштите од пожара и експлозије. За овај проширени дјелокруг послова и радних задатака превентивне заштите од пожара и експлозије и гашење насталих пожара у предузећима они ће имати већа лична примања и већи лични стандард од оних радника који нису ангажовани у заштити од пожара општине Власеница.

Под Ватрогасном јединицом у предузећу-установи се подразумијева постојање ватрогасне формације у свакој смјени која је опремљена и оспособљена за гашење почетних и развијених пожара у предузећу. Јединица мора од алармирања до почетка гашења да интервенише за мање од 3 минута.

На челу Ватрогасне јединице се налази командир. Смјенама руководе смјенски командири. Сви чланови Ватрогасне јединице морају имати положен стручни испит пред комисијом МУП-а Републике Српске.

Под Службом заштите од пожара се подразумијева организована превентивно-техничка дјелатност заштите од пожара и експлозије у предузећу и установи.

Служба заштите од пожара и експлозије има у свом саставу одговорно лице за послове заштите од пожара и експлозије и сталну унутрашњу контролу заштите од пожара и експлозије коју сачињавају ватрогасци-превентивци. Њихов задатак је надгледање спровођења мјера заштите од пожара и експлозије, контрола исправности опреме за заштиту од пожара, дежурства код заваривања, вођење евиденција из заштите од пожара и др.

Ови радници се укључују у гашење пожара кориштењем следеће опреме за гашење:

- ручно-преносних апарата,
- ручно-превозних апарата,
- зидних хидраната,
- спољашњих хидраната.

Сви припадници Службе заштите од пожара и експлозије морају имати положен стручни испит пред комисијом Ватрогасног Савеза Републике Српске.

Референт заштите од пожара и експлозије је стручно лице, које непосредно организује и спроводи превентивне мјере заштите од пожара и експлозије у предузећу или установи. Мора имати положен стручни испит пред комисијом МУП-а Републике Српске.

Радник задужен за организовање и спровођење превентивних мјера заштите од пожара и експлозије је лице које додатно обавља наведене послове уз неко редовно занимање. Мора имати положен стручни испит пред комисијом МУП-а Републике Српске.

1.5.3 Организација заштите од пожара и експлозије у објектима I категорије

Предузећа разврстана у I категорију дужна су да организују заштиту од пожара и експлозије на следећи начин:

- морају имати организовану службу заштите од пожара и експлозије са 3-6 радника у смјени;
- морају имати ватрогасну јединицу са 5-7 чланова у смјени и јединица мора бити опремљена и оспособљена за гашење пожара у предузећу;
- морају имати референта заштите од пожара и експлозије са вишом или високом стручном спремом;
- морају донијети План заштите од пожара и експлозије за предузеће;
- морају донијети Правилник о заштити од пожара и експлозије;
- морају донијети Правилник о раду сталне унутрашње контроле заштите од пожара и експлозије у предузећу.

1.5.4 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама разврстаним у II категорију

Предузећа и установе разврстане у II категорију дужни су да организују заштиту од пожара и експлозије на следећи начин:

- морају имати организовану службу заштите од пожара и експлозије са 5-7 радника у свакој радној смјени;
- морају имати референта заштите од пожара и експлозије са најмање вишом стручном спремом техничког смјера;
- морају донијети План заштите од пожара и експлозије за предузеће;
- морају донијети Правилник о заштити од пожара и експлозије;
- морају донијети Правилник о раду сталне унутрашње контроле заштите од пожара и експлозије у предузећу или установи;
- морају примјењивати и остале одредбе Плана заштите од пожара за своју категорију.

Служба заштите од пожара и експлозије може бити организована и у оквиру неке друге службе.

1.5.5 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама разврстаним у III категорију

Предузећа и установе разврстане у III категорију дужне су да организују заштиту од пожара и експлозије на сљедећи начин:

- морају имати најмање једног радника који непосредно организује превентивне мјере заштите од пожара и експлозије са вишом или средњом стручном спремом;
- морају донијети правилник о заштити од пожара и експлозије.

1.5.6 Организација заштите од пожара и експлозије у предузећима и установама разврстаним у IV категорију

Предузећа и установе разврстане у IV категорију дужне су да организују заштиту од пожара и експлозије на сљедећи начин:

- морају имати најмање једног радника задуженог за организовање и спровођење превентивних мјера заштите од пожара и експлозије са најмање средњом стручном спремом техничког смјера и положеним стручним испитом.

1.5.7 Мотивисање добровољних ватрогасаца за рад

Како се заштита од пожара и експлозије на подручју општине заснива углавном на радницима који обављају неки посао у предузећу-установи, а послове заштите обављају добровољно предвиђају се стимулативне мјере.

Стимулативне мјере за рад у службама заштите предузећа морају разрадити и утврдити у својим нормативним актима. Под стимулативним мјерама се сматра:

- да имају додатни коефицијент за плату,
- да имају одређен број дана годишњег одмора више од законом предвиђеног,
- да им љетовање партиципира синдикат општине, предузећа или осигуравајуће компаније,

- да имају мобилни телефон са 1,1 претплатом мјесечно или да имају претплату на јединствену ВПН мрежу са бесплатним разговорим унутар мреже.

1.5.8 Заштита од пожара у индустријским објектима

Индустријски објекти у својим погонима у којима се обављају разноврсни технолошки процеси производње, подложни су пожарним опасностима, те се при њиховом пројектовању и изградњи треба посветити пажња како би се ове опасности у што већој мјери отклониле.

Пројектовање заштите од пожара и експлозије почиње у фази израде просторних планова, генералних и детаљних урбанистичких планова у којима може да се процијени потреба и одреде могућа уређења, коришћење и заштите простора, степен изграђености објекта и инфраструктуре као и заштита животне средине и заштита од елементарних непогода. Пројектовање заштите од пожара и експлозије мора бити усаглашено са одредбама законских норматива, стандардима и овим документом.

Са развојем технологије јављају се и опасности од пожара, експлозије и хаварије, па се због тога и интензивира развој превентивног дјеловања. Превентивна заштита има задатак да у базне, производне технологије угради системе заштите такве ефикасности које пружају гаранцију за ризике од пожарних и експлозијских штета унутар одређених и унапријед познатих граница.

Систем заштите од пожара и експлозије треба да је интегрални, саставни елеменат производних и радних процеса и технологија и мора постојати корелација између заштите и могућности провјеравања и контроле.

Да би се спровела заштита од пожара и експлозије треба прије свега:

- дефинисати све критичне технологије са становишта степена угрожености индустријског комплекса као и окружење;
- дефинисати све критичне параметре којима се описују технолошки процеси и њихов мониторинг;
- развити системе за праћење критичних параметара и поступака у случају акцидентног стања.

Организацију рада заштите од пожара и експлозије уређују, организују и спроводе кроз План заштите, који обавезно морају да имају све организације чији су објекти посебно пожарно угрожени тј. организације које су разврстане у прву и другу категорију угрожености од пожара.

1.5.8.1 Технолошко превентивни план ЗОП-а

План заштите од пожара и експлозије предузећа и установа треба да садржи следеће елементе:

- Макро локацију (положај организације рада у односу на насељена мјеста и ватрогасну јединицу, општинског органа за унутрашње послове, саобраћајнице и њихова изграђеност, конфигурацију терена, природне и

вјештачке запреке и мјере које треба предузети ради омогућавања брже интервенције).

- Микро локација (распоред објеката, међусобно растојање, ширина и начин изграђености објекта, дужина објекта, саобраћајнице унутар организације рада и других организација).
- Физичко-хемијске особине материје, сировина, полуфабриката, готове робе и помоћних материјала који се користе или ускладиштавају, транспортују, степен опасности од пожара самозапаљивањем, експлозијом и аналитичка процјена угрожености.
- Материје у производњи, процјена радних мјеста на којима се налазе запослени радници и постројења која учествују у процесу рада са становишта заштите од пожара и експлозије, оцјена степена опасности и закључак о мјерама заштите од пожара и других несрећа, нормативи у заштити пожара и експлозије.
- Техничке карактеристике грађевинских објеката, уређаја и постројења, противпожарна одвајања (сектори) степен угрожености и посебне мјере заштите од пожара и експлозије, осјетљивост на потресе и дејство сеизмичких сила и мјере које треба предузети ради боље заштите од пожара.
- Услови рада на ремонту (поправкама) реконструкција, доградња или инсталисање и испитивање од стране радника организације рада и других који раде на рачун те организације, мјере које треба предузети ради ефикасније заштите од пожара.
- Електроенергетска постројења, громобранске инсталације и уређаји, степен усаглашености са прописима и захтјевима заштите од пожара, стање инсталације, надзор и мјере одржавања.
- Термоенергетска постројења, уређаји и системи загријавања, котлови и врсте технолошког горива које се користи, мјерно-регулационе станице и разводно цјевоводну мрежу, уређаји и инсталације, стање свих уређаја, надзор и мјере за одржавање.
- Снабдијевање водом за гашење пожара, њихова удаљеност са захтјевима заштите од пожара и мјере које треба предузети у циљу снабдијевања водом. Систем за активирање, јављање и гашење пожара.
- Књиговотствену вриједност објеката и садржаја.

1.5.8.2 Оперативно тактички план ЗОП-а

- Сви важнији објекти и предузећа на територији општина треба да ураде оперативно-тактичке планове. Израда оперативних планова мора да обухвати објекте I и II категорије угрожености од пожара, као и важније објекте гдје се окупља већи број људи.
- Сва предузећа која ураде оперативно тактичке планове морају један примјер исте доставити Ватрогасној јединици на увид.

1.6 Планирање и спровођење пропагандних акција

1.6.1 Образовање у заштити од пожара и експлозије

Едукативна дјелатност из заштите од пожара експлозије обухвата:

- обуку становништва;
- обуку радника у предузећима-установама;
- обука припадника сталне унутрашње контроле заштите од пожара и експлозије који су у саставу службе за заштиту од пожара и експлозије;
- обуку припадника ватрогасне јединице.

1.6.1.1 Обука становништва

Обука се изводи организованим предавањима у образовним институцијама (основне школе и др.), мјесним заједницама и сл. Обуком управљају Ватрогасна друштва и Ватрогасна јединица.

Циљеви обуке:

- упознати становништво са опасностима од избијања пожара;
- упознавање становништва са појавом опасности од паљења шуме:
  - отвореном ватром;
  - шибицом;
  - варницом;
- упознавање са грешкама које доводе до шумског пожара;
- упознавање становништва са значајем гашења пожара у најранијој фази;
- упознавање становништва са техником и тактиком гашења шумских пожара;
- упознавање становништва са опасностима од пожара у домаћинству;
- упознавање становништва са узроцима пожара у домаћинству;
- упознавање становништва са гашењем пожара у домаћинству.

1.6.1.2 Обука радника у предузећима-установама

Ову обуку могу да изводе предузећа која су регистрована за ту дјелатност, а имају инжињера заштите од пожара или инжињера техничке струке са положеним стручним испитом.

Обука треба нарочито да упозна запослене са:

- опасностима од пожара везаних за радно мјесто;
- кривична одговорност појединаца при изазивању пожара (лицновање, заваривање, резање, лемљење, кување кафе и сл.);
- финансијском вриједности објекта;
- правилником о заштити од пожара и експлозије предузећа и установа;
- обавезе радника о знању тачног положаја:
  - најближег ручног јављача пожара;
  - најближег апарата за гашење;
  - најближег зидног хидранта;
- прилажење ватри при гашењу почетног пожара, лијеви бочни положај са руком преко чела, практично;
- тактика гашења са више апарата истовремено и практично;
- употреба зидних хидраната практично;
- употреба ручних јављача пожара практично;
- поступак ликвидације жаришта.

О обуци се води евиденција и попуњавају се тестови обуке за сваког радника понаособ.

1.6.1.3 Обука припадника службе и ватрогасне јединице

Ову обуку могу да изводе специјализоване установе које располажу:

- стручним кадровима,
- полигоном са опремом.

Задатак обуке је да научи полазнике гашењу свих врста почетних, поодмаклих и развијених пожара на територији општине. На план и програм обуке се прибавља сагласност МУП-а Републике Српске - Инспекторат заштите од пожара. О овој обуци се сваком полазнику издаје увјерење.

1.6.2 Пропагандна дјелатност у заштити од пожара

Пропагандна активност се огледа у потпомагању реализације Плана заштите од пожара и подизања нивоа културе и образовања у области заштите од пожара и експлозије. Пропагандна активност ће се реализовати употребом свих облика пропаганде и то:

- плакатом;
- популарним предавањима.

Сваки од наведених носилаца пропагандне активности сачињава свој годишњи План реализације пропагандних активности и финансијски План за обезбјеђење новца како би се наведене активности реализовале.

1.7 Активности ватрогасних јединица, друштава и савеза

1.7.1 Ватрогасне јединице

1.7.1.1 Ватрогасна јединица

Дужности Територијалне ватрогасне јединице Власеница су слjedeће:

- Учествује у гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром и другим елементарним непогодама на цијелом подручју општине, а по потреби и изван подручја истог.
- Врши стручни надзор како је то прописано овим Планом заштите од пожара који се односи на благовременост и смањење интервенција ватрогасне јединице, функционалност и исправност водозахвата, апарата за гашење пожара, одлагање запаљивих течности и гасова и других запаљивих материјала гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и електричним разводним таблама, хидрантима, блокадним прилаза вентилима гасних инсталација и инсталација за запаљиве течности, забране кориштења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим просторима.
- Врши стручно оспособљавање и усавршавање ватрогасаца према утврђеном плану и програму који је усмјерен на оспособљавање ватрогасаца и њихову

спремност за брзо и ефикасно дјеловање у извршењу задатака ватрогасне јединице.

- Води прописану евиденцију о интервенцијама на пожарима и елементарним непогодама и о своме учествовању у гашењу и спасавању људи и материјалних добара.
- Извјештава Центар јавне безбједности о извршеној интервенцији на гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара.
- Дужна је да пружи помоћ осталим ватрогасним јединицама на подручју општине у складу са овим Планом заштите од пожара.
- Дужна је пружити помоћ ватрогасној јединици на другој општини по наређењу начелника општине у складу са овим Планом заштите од пожара.
- Пружа стручну помоћ и сарађује са ватрогасним јединицама и ватрогасним друштвима у погледу организовања и стручног усавршавања ватрогасаца.
- У складу са Законом обавља послове цивилне заштите.
- Организује курсеве, предавања и друге видове образовања грађана на подручју општине, у погледу опасности, спровођења мјера и гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара.
- Обавља све остале послове који су прописани Законом о заштити од пожара и овим Планом.

1.7.1.2 *Предузетне ватрогасне јединице*

Предузетне ватрогасне јединице на подручју општине нису основане, а када буду основане дужности ће бити слједеће:

- Учествоје у гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром и другим елементарним непогодама у предузећу, а према потреби изван предузећа, а како је то одређено овим Планом.
- Води прописану евиденцију о интервенцијама на пожарима и елементарним непогодама и о своме учествовању у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара.
- Врши стручно оспособљавање и усавршавање ватрогасаца према утврђеном плану и програму, који је усмјерен на оспособљавање ватрогасаца и њихову spremност за брзо и ефикасно дјеловање у извршењу задатака ватрогасне јединице.
- Врши провјеру стручног знања ватрогасаца у складу са планом и програмом из претходне алинеје.
- Извјештава Центар јавне безбједности о извршеној интервенцији на гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара.
- Дужна је да учествује у јавним вјежбама које организује ватрогасни савез.
- Обавља и друге послове који су јој дати Законом о заштити од пожара.
- Врши контролу спровођења мјера заштите од пожара у објектима предузећа.

1.7.1.3 *Ватрогасни савез*

У Републици Српској је формиран Ватрогасни савез Републике Српске који:

- Врши усаглашавање и усклађивање активности чланица Савеза на унапређењу система заштите од пожара, организовања, унапређења и спровођења мјера и активности у области заштите од пожара и ватрогаства.
- Прати стање заштите од пожара на подручју свог дјеловања и с тим у вези предузима, односно предлаже мјере и активности за развој заштите од пожара и за оснивање и рад ватрогасних друштава и ватрогасних јединица.
- Пружа стручну помоћ ватрогасним друштвима и ватрогасним јединицама.
- Учествоје у припремању и врши усавршавање програма и планова за стручно оспособљавање чланова добровољних ватрогасних јединица.
- Подстиче организовање курсева, семинара, предавања, вјежби и такмичења у циљу стручног оспособљавања и усавршавања ватрогасаца.
- Доноси правила којима се регулишу поједина питања за која су чланови Савеза заинтересовани да буду јединствено регулисана.
- Остварује сарадњу са надлежним органима на плану припрема и оспособљавања ватрогаства за његово успјешно дјеловање у ванредним приликама у случају непосредне ратне опасности као и у рату.
- Пропагира ватрогаство и предузима мјере за његово развијање и унапређење.

Ватрогасни савез општине није основан. Ватрогасни савез општине се оснива када буду основана најмање 3 ВД-а на територији општине.

Ватрогасни савез општине од онога тренутка када се изврши његово оснивање почиње да прати и анализира стање заштите од пожара на свом подручју и предлаже одговарајуће мјере у циљу обезбјеђења јединствене политике у усклађивању заштите од пожара с токовима развоја привредних и других делатности, а нарочито:

- стара се о остваривању основа за савременије опремање ватрогасних јединица и њихових друштава,
- усмјерава и координира акције и манифестације ватрогасних јединица и њихових друштава у сврху развоја и популаризације заштите од пожара,
- прати и анализира извршење планова и програма рада (стручног оспособљавања и усавршавања кадрова) и развоја ватрогасних јединица и њихових друштава, водећи рачуна да се у запошљавању кадрова у ватрогасне јединице првенствено узимају кадрови који су завршили одговарајуће стручне школе,
- развија самозаштиту и техничку културу становништва у припремама за одбрану у области заштите од пожара,
- остварује потребну сарадњу са органима управе, предузећима и другим установама и заједницама. Припремају приједлоге мјера за успјешније организовање, савременије опремање и даљи развој ватрогасних јединица и њихових друштава,
- усаглашава ставове у погледу обезбјеђења јединствених мјера које се утврђују плановима и програмима рада и развоја ватрогасних јединица и друштава,
- пружа стручну помоћ у организовању ватрогасних јединица у ратним условима и у стручном оспособљавању и усавршавању ватрогасних кадрова и јединица за те потребе,

- предузима и друге мјере којима се доприноси обезбјеђењу услова за остваривање циљева и задатака заштите од пожара према потребама и материјалним могућностима у дјелатности појединих области у цјелини, у Складу са законом и овим документом.

2 НАЧИН УПОТРЕБЕ ВАТРОГАСНИХ ЈЕДИНИЦА И САДЕЈСТВА СА ДРУГИМ ВАТРОГАСНИМ ЈЕДИНИЦАМА

Употреба Територијалне ватрогасне јединице на подручју општине и ван ње као и садејство са другим јединицама дефинисани су Законом о заштити од пожара, овим Планом и оперативним планом ватрогасне јединице.

У Плану је регулисана и сарадња Територијалне ватрогасне јединице Власеница са општинским штабом цивилне заштите, предузећима (водовод, електродистрибуција, комунално, шумско газдинство) и сусједним ватрогасним јединицама која могу да допринесу бржој и ефикаснијој акцији гашења пожара, спречавању ширења пожара, спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром.

Начин употребе ватрогасних јединица зависи од:

- мјеста на којем се појавио пожар и могућности његовог ширења,
- величине пожара,
- врсте материје која је захваћена пожаром,
- степена угрожености материјалних добара и људских живота,
- опремљености ватрогасне јединице на локацији гдје је настао пожар и
- осталих фактора који су у датом моменту битни за успјешност акције гашења.

Зависно од наведених елемената, одређује се начин и поступак употребе ватрогасне јединице. У правилу код мањих и средњих пожара интервенисаће Територијална ватрогасна јединица Власеница у чијој оперативној зони се и појавио пожар.

Излазак јединице на гашење пожара може бити по наређењу командира дежурног одјељења, или по основу непосредне пријаве пожара од стране грађана.

Ватрогасна јединица, чим сазна да је избио пожар на њеном подручју, дужна је да што прије приступи његовом гашењу и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром, без обзира о чијим материјалним добрима се ради.

Гашењем пожара руководи старјешина или други руководилац ватрогасне јединице која је изашла на гашење пожара. Руководилац акције гашења даје налог јединици да напусти мјесто пожара по завршеној акцији гашења пожара. Он може по својој процјени оставити извјесно обезбјеђење ако претпостави да се пожар може поново појавити.

Ово правило начина употребе ватрогасне јединице важи и код било ког другог обима и величине пожара.

Територијална ватрогасна јединица Власеница дужна је да води прописану евиденцију о своме учествовању у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара од елементарних непогода. Ватрогасна јединица дужна је да Скупштини општине, на њен захтјев, доставља сталне и повремене извјештаје и да даје поједине податке којима располаже у вези са пословима заштите од пожара. Исто тако, дужна је да одмах након извршене интервенције на гашењу пожара и спасавања људи и

материјалних добара угрожених пожаром, обавијести надлежни Центар (Инспекторат за заштиту од пожара).

2.1 Сагледавање успјешности и броја извршених акција

Да би рад ватрогасне јединице био успјешан и ефикасан, потребно је сагледавање успјешности и броја извршених акција гашења пожара у протеклом десетогодишњем периоду као и просјечно вријеме трајања тих акција ради процјене потребног броја ватрогасних јединица и њихове дисперзије на подручју општине. Број извршених акција гашења пожара ТВЈ „Власеница” у задњих 10 година је дат у Табелама бр. 1 и бр. 2:

	Подаци по годинама:									
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
ПОЖАР НА САОБРАЋАЈНОМ СРЕДСТВУ	0	2	6	3	3	0	4	5	2	2
ПОЖАРИ НИСКОГ РАСТИЊА - (ливаде, усјеви, путни појасеви, кукурузишта, дивље депоније...)	2	8	12	33	13	9	8	12	25	13
УКУПНО	7	11	29	48	22	13	19	24	29	22

Табела 1.: Пожари на пољима и отвореном простору у задњих десет година

	Подаци по годинама:									
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
СТАМБЕНИ ОБЈЕКТИ (стан, кућа, викендица)	2	2	7	6	7	4	1	4	3	3
ИНДУСТРИЈСКИ И ПОСЛОВНИ ОБЈЕКТИ	1	3	4	0	2	0	1	1	1	2
ПОМОЋНИ ОБЈЕКТИ (штале, гараже и сл.)	1	1	4	1	1	1	0	4	1	1
ПОЖАР НА ИНСТАЛАЦИЈАМА (плин, електроинсталације)	1	0	1	0	0	0	0	1	3	1
ПОЖАР ДИМЊАКА	1	5	6	0	0	0	8	5	10	5
Укупно	6	11	22	7	10	5	10	15	18	12

Табела 2.: Евидентирани пожари у посљедњих 10 година на простору општине у затвореном простору

Највећи број пожара настао је у шумама и на стамбеним објектима (кућама и становима). Због тога је потребно у будућем периоду посветити посебну пажњу (превентиву) да би се избјегли пожари. Потребно је стално водити евиденцију о учешћу у акцијама гашења пожара.

По доношењу Плана заштите од пожара, комисија за праћење реализације Плана заштите од пожара статистички прати и ватрогасне јединице на територији општине и о томе два пута годишње подноси извјештај начелнику. При том нарочито обрађује сљедеће:

- број акција гашења пожара,
- успјешност акције гашења пожара,
- вријеме трајања акције гашења,
- број ватрогасаца који је учествовао у акцији гашења пожара,
- број ангажованих возила на акцији гашења пожара,
- утрошак средстава за гашење пожара,
- материјална штета,
- вриједност спашене имовине,
- број повријеђених ватрогасаца у пожару,
- број повријеђених цивила у пожару,
- број мртвих ватрогасаца у пожару,
- број мртвих цивила у пожару и друго.

На основу ових показатеља сагледава се:

- успјешност јединица,
- покривеност територије,
- вријеме слободног развоја пожара,
- вријеме локализације пожара,
- рејтинг ватрогасног друштва у општини,
- потребе за опремом за гашење пожара,
- потреба за средствима за гашење пожара,
- начин финансирања и редослијед финансирања према успјешности показаној на пожарима,
- вријеме потребно да јединица стигне на пожар и друго.

2.2 Заштита од пожара у систему цивилне заштите

Увезаност заштите од пожара у систем цивилне заштите регулисана је Законом о заштити од пожара и Законом о цивилној заштити. У гашењу пожара и спасавању људи и имовине угрожених пожаром на подручју општине учествује и општински штаб цивилне заштите са својим јединицама.

Код великих пожара према потреби позивају се и јединице Републичке управе цивилне заштите. Такође ова увезаност заштите од пожара у систем цивилне заштите проводи се у погледу заједничког планирања набавке и кориштења опреме и средстава за гашење пожара, заједничке обуке људства и заједничких вјежби. То се спроводи ради рационалнијег кориштења ресурса, како би се избјегло њихово дуплирање и ефикаснијег извођења акција гашења и спасавања.

Републички штаб цивилне заштите има следеће задатке:

- одлучује о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спасавању угрожених на подручју Републике,
- наређује употребу јединица цивилне заштите и руководи акцијама заштите и спасавања те одређује друге мјере заштите и спасавања на подручју Републике,
- усмјерава, координира и руководи акцијама заштите и спасавања свих учесника ангажованих на заштити и спасавању на подручју Републике,
- обавјештава становништво Републике преко средстава јавног информисања о насталим опасностима и о мјерама које се предузимају,
- наређује подручним одјељењима цивилне заштите предузимање мјера и активности на заштити и спасавању,
- наређује ангажовање снага и средстава цивилне заштите с неугроженог подручја градова-општина на угрожено подручје градова-општина,
- по захтјеву надлежних органа Републике ангажује снаге и средства цивилне заштите за пружање помоћи Федерацији БиХ, сусједним земљама и другим државама на санирању посљедица природних и других несрећа.

Штаб цивилне заштите општине има следеће задатке:

- одлучује о употреби снага и средстава цивилне заштите на заштити и спасавању угрожених на подручју општине,
- наређује употребу Јединица цивилне заштите и руководи акцијама заштите и спасавања те одређује друге мјере заштите и спасавања на подручју општине,
- усмјерава, координира и руководи акцијама заштите и спасавања свих учесника ангажованих на заштити и спасавању на подручју општине,
- обавјештава становништво општине преко средстава за јавно узбуњивање и преко средстава јавног информисања о насталим опасностима и о мјерама које се предузимају.

2.3 Ватрогасна јединица

У случају избијања пожара на подручју општине ТВЈ дужна је што прије приступити гашењу пожара и спасавању лица и имовине угрожених пожаром.

Дојава пожара овој јединици се врши телефоном на број 123. Позиви за интервенцију се прикупљају код дежурног ватрогасца, који по пријему позива лице које тражи интервенцију и узима следеће податке:

- Тачну адресу, односно мјесто пожара или неке друге интервенције, а евентуално и податке о најкраћим путевима, којима се може доћи до тог мјеста.
- Шта гори и има ли људских живота у опасности?
- Ко јавља о насталом пожару и с којег броја телефона?

Неке податке дежурни неће моћи добити, али због отклањања злонамјере или лажне дојаве пожара, провјером треба утврдити тачност примљене дојаве. Након

примљене дојаве пожара, дежурни према утврђеној процедури даје аларм ватрогасној јединици и обавјештава је о потреби интервенције.

Према утврђеном плану и дневној заповијести на интервенцију гашења пожара се излази са навалним возилом, а према потреби и са пратећим возилом. Након алармирања јединице, дежурни даје командиру смјене (руководиоцу акције гашења пожара) посебан формулар са тачном адресом објекта који је захваћен пожаром.

Руководилац акције гашења даје сигнал за полазак првом возилу, у којем се он по правилу налази. Сва возила која иду на интервенцију, по правилу иду истим путем као јединствена колона, која у току вожње задржава свој поредак. Брзина кретања возила мора осигурати јединици брз и сигуран пут до мјеста интервенције, али уз пуну сигурност вожње у јавном саобраћају. Заустављање возила и њихов повратак у току вожње може наредити само старјешина ватрогасне јединице.

Задатак руководиоца акције гашења пожара је веома сложен и одговоран посао који захтјева стручно и способно лице. Да би се интервенција обавила успјешно, руководилац акције гашења пожара мора испоштовати слjedeћа начела и смјернице:

- да би се упознао са ситуацијом на мјесту пожара и добио општи преглед, прво мора извршити извиђање,
- на основу извиђања мора извршити процјену ситуације,
- на основу процјене мора донијети свој план гашења пожара и донијети одлуку,
- на основу одлуке мора издати одговарајуће команде за рад.

Извиђањем руководилац акције гашења пожара мора установити:

- Да ли су људи угрожени?
- Да ли су угрожени нарочито вриједни предмети?
- Да ли се животиње налазе у опасности?
- Гдје гори?
- Шта гори?
- Како гори?
- Да ли постоји опасност од ширења пожара?
- Да ли постоји посебна опасност?
- Потребно је оцијенити какви су путеви за навалу и путеви за евакуацију?

Процјеном ситуације треба добити одговор на ова питања:

- Шта треба учинити да се уочене опасности отклоне и којим редом?
- Шта се може учинити с обзиром на властите снаге и средства?

На основу процјене руководилац акције гашења пожара доноси одлуку, а која се састоји у следећем:

- Да ли извршити напад или одбрану?
- Одредити начин ангажовања властитих снага?
- Начин снабдијевања средствима за гашење?

- Која ће се опрема и средства користити за навалу?
- Који ће бити путеви навале на пожар?
- Какав је облик и наступ јединице?

Према ситуацији на мјесту пожара разликујемо:

- нормалне одлуке које се доносе након извиђања и процјене ситуације и
- ванредне одлуке које се доносе без извиђања и процјене ситуације (када су угрожени људи, опасност од експлозије, опасност од наглог проширења), односно када се не смије никако оклијевати.

Команда за акцију гашења је провођење одлуке о гашењу пожара. Наредба мора бити гласна, разумљива, одлучна, категорична, потпуна и остварљива. Команда мора садржавати одређене елементе:

- Ко треба извршити постављене задатке?
- Шта треба извршити?
- Гдје треба то извршити?
- Како треба бити извршено и с којим средствима?

Након пажљивог прегледа згаришта и обиласка објеката, установивши да нема никаквих опасности од поновног разбуктавања ватре, руководицац акције гашења пожара може наредити припрему за повратак. При томе је потребно установити да ли је сво људство на мјесту. Руководилац је дужан прикупити потребне податке за састављање извјештаја о интервенцији. Рад по повратку са пожара дијели се у двије групе:

- рад са опремом и
- састављање извјештаја.

Рад са опремом састоји се од прегледа, чишћења, отклањања кварова, попуњу утрошеног средства за гашење, односно довођење опреме у стање какво је било прије интервенције, како би иста била спремна за нову интервенцију. Састављање извештаја о интервенцији врши се кроз анализу гашења, при чему се даје оцјена рада одјељења, ватрогасаца и командира. Анализа гашења треба да сагледа успјех у раду и недостатке које у будућем раду треба отклонити.

За сваки пожар који је гасила ватрогасна јединица мора се саставити извештај о пожару по прописаном обрасцу. Уз извештај о пожару мора се нацртати графички прилог-скица простора који је био пожаром захваћен. На скици се мора видјети: положај објекта захваћеног пожаром, смијер вјетра, размјештај ватрогасне јединце (или више јединица), сусједне објекте који су били штићени, пожарне путеве, изворе снабдијевања водом итд.

На основу извјештаја попуњава се статистички лист о пожару и исти доставља Центру јавне безбједности, Инспекцији заштите од пожара.

Ватрогасна јединица цивилне заштите

Начин организовања и активирања јединица цивилне заштите у случају пожара је специфичан у односу на територијалне и предузетне ватрогасне јединице, које имају

стално дежурство и које се активирају по позиву грађана или радника предузећа у којем постоји ватрогасна јединица.

Јединица цивилне заштите активира се по наредби општинског одјељења цивилне заштите, у случајевима пожара већих размјера или када пријети опасност од наглог ширења пожара или постоји опасност да пожар угрози животе људи или материјална добра у већем обиму.

2.4 Употреба ватрогасних јединица из других општина

Ако ватрогасна јединица не може сама угасити пожар ни уз помоћ јединица цивилне заштите, тада ће начелник општине затражити помоћ од других (сусједних) начелника општине да учествују са својим ватрогасним јединицама у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара која су угрожена пожаром.

Начелници општина (градоначелник) дужни су у правилу да пруже тражену помоћ, а обавезни су да пруже помоћ по наредби Републичке управе цивилне заштите и да обезбиједе неопходан број ватрогасаца и техничке опреме за заштиту од пожара на свом подручју према члану 60. Закона о заштити од пожара.

Уколико се ради о ватрогасним јединицама пристиглим као испомоћ из других општина поступак је сљедећи:

- a) Ватрогасна јединица која долази као испомоћ на подручје одређене општине, ставља се на располагање Општинском штабу цивилне заштите. Старјешина пристигле ватрогасне јединице дужан је упознати команданта Општинског штаба цивилне заштите са којим снагама и средствима је дошао као испомоћ.
- b) Командант Општинског штаба цивилне заштите, пристиглу јединицу са водичем упућује на мјесто пожара. Доласком на пожариште, старјешина ватрогасне јединице која је дошла као испомоћ, јавља се руководиоцу акције гашења пожара, којег такође упознаје са људским и материјалним ресурсима којима располаже. Старјешина јединице која је дошла као испомоћ потчињава се руководиоцу акције гашења пожара и извршава сва његова наређења. Правац дјеловања јединице, одмор, замјену и све остале активности везане за пристиглу јединицу одређује руководилац акције гашења пожара од момента потчињавања јединице до потпуног гашења пожара или наредбе Општинског штаба цивилне заштите.
- c) Тактичко садејство свих ватрогасних јединица које су пристигле на мјесто пожара са властитом ватрогасном јединицом, остварује се под командом старјешине професионалне ватрогасне јединице, као руководиоцем акцијом гашења који самостално одлучује о свим елементима акције гашења и нико нема право да се мијеша у његов рад.

Ако руководилац акције гашења пожара, код великих пожара није у стању да сам оствари потпуну координацију рада свих јединица које учествују у акцији гашења пожара, о томе обавјештава Службу цивилне заштите општине/града. У том случају активира се општински/градски штаб за гашење пожара као и командно мјесто за то тијело. Општински/градски штаб има задатак да обезбиједи људске и материјалне

ресурсе за гашење пожара у складу са планом који је донио руководилац акције гашења пожара, евентуалну здравствену помоћ, евакуације, те комплетно логистичко обезбјеђење акције гашења пожара.

2.5 Употреба ватрогасне јединице Власеница на подручју других општина

Употреба Територијалне ватрогасне јединице Власеница на подручју других општина врши се на основу закона о заштити од пожара и овог Плана. Начелник општине је дужан да по правилу да тражену помоћ, по наредби Републичке управе цивилне заштите, другој општини тј. даје одобрење да ватрогасна јединица општине Власеница може интервенисати на подручју друге општине.

Општински начелник може са другим општинама споразумно дефинисати услове под којима се може размјењивати пружање помоћи у ватрогасним интервенцијама између општина.

По одобрењу општинског начелника ватрогасна јединица може се послати као помоћ у акцију гашења пожара у сусједним општинама под условом утврђеним у одлуци о упућивању или у споразуму потписаном са конкретном општином. Као испомоћ може се послати једна трећина јединице и једна цистерна, при чему се води рачуна да на подручју општине остане довољан број ватрогасаца и опреме у случају пожара. О броју људи, возила и опреме који се шаљу као испомоћ сусједним општинама увијек треба консултовати старјешину ТВЈ. Одлуком о упућивању ватрогасне јединице као помоћ другој општини треба дефинисати формацију јединице која се упућује, број возила, материјална средства, вријеме на које се упућује, ко сноси трошкове горива, мазива, евентуално оштећених или изгубљених дијелова опреме, дневнице за ватрогасце и сва друга питања за која налогодавац сматра да их је потребно регулисати у овој одлуци.

Уколико општина није у стању пружити тражену помоћ, надлежни орган је дужан донијети одговарајући акт о немогућности пружања помоћи, с кратким образложењем и са истим упознати општину која је тражила помоћ.

2.6 Планирање садејства код великих пожара и редослијед употребе ватрогасних јединица

Локалне снаге противпожарне заштите углавном могу санирати мање пожаре. Код пожара већих размјера који се могу десити на подручју општине, а једна ватрогасна јединица без обзира на свој кадровски састав и техничку опремљеност не може се сама успјешно супроставити, поготово ако је захватио велику површину, неопходно је тражити помоћ од општинског штаба цивилне заштите, ватрогасних јединица из сусједних општина, Републичке управе цивилне заштите и јединица ОС БиХ.

Начин употребе ватрогасних јединица на подручју општине зависи од:

- мјеста на којем се појавио пожар и могућности његовог ширења (у којој оперативној зони дјеловања),
- типа пожара (величине пожара: П1, П2, П3, П4),
- врсте материје која је захваћена пожаром,

- опремљености ватрогасне јединице на локацији (оперативној зони) гдје је настао пожар.

Великим пожаром се сматра онај пожар када је ватром захваћен најмање цијели један спрат или објект. На отвореном простору под овим пожаром се сматра већа површина и већа количина горивог материјала (отворена складишта, шумски и пољски пожари).

С обзиром на поменуто стање могући типови пожара су:

- Пожар типа П1: сматра се малим пожаром када је ватром захваћена мала количина горивог материјала (појединачни предмети, мале површине и мала количина горива, гашење пожара вршити приручним средствима).
- Пожар типа П2: сматра се средњим пожаром када је ватром захваћен један или више пожарних сектора са већим пожарним оптерећењем. За гашење пожара ангажовати ватрогасну јединицу (од 3-6 млазева воде, два ватрогасна одјељења, ватрогасни вод).
- Пожар типа П3: сматра се великим пожаром када је ватром захваћен читав спрат, кров зграде или читав објект. На отвореном простору то су пожари који захватају веће површине разливеног течног горива, шумски пожари, пољски пожари и сл. За гашење великих пожара неопходно је ангажовати добро опремљене ватрогасне јединице у формацији вода или чете, а потребно је примјењивати од 6-24 млазева воде.
- Пожар типа П4: сматра се пожар који захтијева читаве блокове зграда, дијелове насеља или велике комплексе отворених складишта. За гашење ових пожара неопходно је ангажовати више ватрогасних јединица.

Да би акција гашења пожара већих размјера успјела неопходно је учешће више ватрогасних јединица, које се заједничким снагама могу успјешно супроставити ватреној стихији. Потребно је ангажовати ватрогасну јединицу у формацији најмање једног вода или чете уз примјену специјалних возила и друге техничке опреме која обезбјеђује најмање 6-12 млазева воде.

Међусобна сарадња више јединица као и начин употребе ватрогасних јединица је одређен Законом о заштити од пожара, оперативним планом ватрогасних јединица и овим Планом.

Гашењем пожара и спасавањем људи и материјалних добара код избијања пожара већих размјера на подручју општине Власеница руководи начелник општине, а ако је пожар захватио подручје више општина Републичка управа цивилне заштите.

Самим гашењем пожара руководи старјешина ватрогасне јединице која је прва почела гасити пожар, уколико се старјешине односно руководиоци ватрогасних јединица које учествују у гашењу пожара другачије не договоре.

Инспектор заштите од пожара може наредити да руковођење ватрогасним јединицама преузме други старјешина који је стручнији за непосредно руковођење акцијом гашења пожара.

Начин и редослијед употребе ватрогасних јединица код ових пожара је такав да по наређењу команданта или његовог замјеника прво интервенише јединица ТВЈ Власеница. По потреби позивају се најближе ватрогасне јединице, а то су ватрогасне јединице Милићи и Хан Пијесак, као и јединице цивилне заштите.

Улога руководиоца акције гашења пожара је посебно значајна код великих пожара. Ако руководилац акције утврди да расположиве снаге нису довољне, његов је задатак да одмах одлучи које су му стварне снаге потребне у погледу људства и опреме и то саопшти начелнику општине који ће, ако не располаже са тим снагама, тражити помоћ од других сусједних ватрогасних јединица. Ако ни те јединице не могу да угасе пожар обавијестиће Републички штаб цивилне заштите о насталој ситуацији и од њих тражити помоћ.

При одређивању стварно потребних снага, мора се истовремено предвидјети и одговарајућа резерва у људству и опреми како би се услед непредвиђеног ширења пожара могло благовремено добити потребно појачање. Командир ватрогасне јединице, односно његов замјеник на основу података о расположивим снагама, захтијева да се јединица са људством и опремом укључи у акцију гашења пожара.

Јединице које су добиле позив да ступе у дејство, припремају људство и опрему те одлазе на мјесто пожара. Оне се стављају на располагање руководиоцу акције гашења пожара. При одређивању додатних снага, командир, односно њеров замјеник укључује појачање из најближе лоциране ватрогасне јединице, које се ангажују овим редом:

- у првом позиву: дежурна ватрогасна јединица Власеница, а осталим члановима ТВЈ јавља се за приправност,
- у другом позиву: укључују се чланови ТВЈ и јединице цивилне заштите општине.

Руководилац акције гашења одређује правце и позицију дејства приспјелих јединица и распоређује их на секторе гашења, поставља задатке које ће извршавати имајући у виду састав јединице и њихову техничку опремљеност.

У случају када све напријед наведене јединице у свом садејству нису у стању да угасе пожар, начелник општине тражи помоћ од ватрогасних јединица и штабова цивилне заштите из других општина-градова.

Код великих пожара када руководилац акције гашења пожара није у могућности да сам оствари потпуну координацију рада свих јединица, формираће се оперативни штаб за гашење пожара као и командни пункт, који је у вези са општинским штабом цивилне заштите. Командни пункт треба да буде на таквом мјесту одакле се може пратити рад јединица на главним секторима. У пункту се прикупљају подаци о развоју пожара и извршењу задатака јединица по појединим секторима. Из пункта се преносе наређења руководиоца акције гашења командирима јединица успостављеном везом између пункта и сектора рада ватрогасних јединица као и веза између општинског штаба цивилне заштите. Пункт успоставља стално дежурство и у њему је смјештен оперативни штаб. Оперативни штаб сачињавају руководиоци већих јединица које су ангазоване на гашењу, као и технички руководилац објекта који се гаси. Штаб има задатак да обезбиједи и организује успјешно дјеловање јединица у складу са планом акције који је донио руководилац акције гашења.

О општој безбједности на мјесту акције стара се општински штаб цивилне заштите, обезбјеђује допунске снаге, организује пружање прве помоћи и превоз повријеђених лица у здравствене установе.

Руководилац акције гашења даје налог јединицама да напусте мјесто пожара по извршеној акцији гашења пожара. Он може по својој процјени оставити извјесне снаге као обезбјеђење, ако претпостави да се пожар може поново појавити.

Да би све јединице које ће евентуално учествовати у гашењу пожара биле што ефикасније, неопходно је остварити одговарајуће организационе и друге припреме, па и заједничко увјежбавање.

2.7 Садејство са предузећима и другим правним лицима, државним органима и другим органима општине

Садејство ватрогасне јединице Власеница са предузећима и другим правним лицима врши се преко општинског штаба цивилне заштите. Ово садејство је потребно код избијања пожара већих размјера, када пријети опасност од наглог ширења пожара или када постоји опасност да пожар угрози животе људи и материјална добра у већем обиму, а ватрогасна јединица не може сама угасити пожар. На подручју општине начелник општине може под напријед наведеним условима наредити предузећима и другим правним лицима, државним органима и предузетницима, да за потребе гашења ставе на располагање потребан број људи, алат, превозна, техничка и друга средства потребна за гашење пожара и спасавање људи и материјалних добара. На подручју општине потребно је повремено вршити провјере функционисања и спремности јединица, људства и опреме која се ангажује. У Табели бр. 3 дате су организације и предузећа која се ангажују преко општинског штаба цивилне заштите.

Р.бр.	Назив	Опрема и средства	Телефон
1.	ПС Власеница	Обезбјеђује зону пожара путем полиције, инспектора ППЗ.	056/733-010
2.	ОЈДКП Водовод Власеница	Упућује сручно лице на мјесто пожара и усмјерава довољне количине воде кроз хидранску мрежу на мјесто пожара.	056/733-460
3.	Електродистрибуција РЈ Власеница	Упућује сручно лице на мјесто пожара и обезбјеђује искључење ел. енергије, обезбјеђује превозна средства.	056/733-520 734-219
4.	Дом Здравља, Власеница	Обезбјеђује санитарска возила и екипе прве помоћи на мјесту пожара.	056/733-468 734-847
5.	ЈПШ ШУМЕ РС АД Шумско газдинство Бирач - Власеница	Обезбјеђује стручно лице, моторне пиле, превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара.	056/733-796 733-228
6.	АД Алпро, Власеница	Обезбјеђује превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара.	056/733-720
7.	ДОО „Технометал“ - Власеница	Обезбјеђује грађевинске машине за ућешће у акцији гашења већих пожара.	056/733-647
8.	АД „Центротранс“ – РЈ Власеница	Обезбјеђује превозна средства, за превоз људства која учествују у акцији гашења пожара и за евакуације људи угрожених пожаром и елем. непогодама.	056/733-045 740-414
9.	ДОО „Орион“ - Власеница	Обезбјеђује превозна средства, за превоз људства која учествују у акцији гашења пожара и за евакуације људи угрожених пожаром и елем. непогодама.	056/734-876

Табела 3.: Организације и предузећа која се ангажују преко општинског штаба цивилне заштите

У случају пожара типа ПЗ и П4 на позив руководиоца акције гашења ангажују се и обављају следеће радње:

- Рејонска амбуланта упутиће стручну екипу за случај потребе пружања прве медицинске помоћи на мјесто акције гашења пожара. Предузећа која имају организовану медицинску службу на општинском подручју својим самоуправним општим актом утврдиће начин пружања прве помоћи.
- Предузеће за газдовање водом дужно је у случају пожара типа ПЗ и П4 упутити екипу која затварањем вентила на хидрантској мрежи усмјерава воду за гашење према мјесту пожара као и сва расположива возила (цистерне са водом и сл.).
- Надлежно електродистрибутивно предузеће на позив руководиоца акције гашења пожара типа ПЗ и П4 (позив може упутити и друго овлаштено лице или штаб цивилне заштите) шаље свог дежурног диспечера-дежурног електричара који:

- Искључује са напајања угрожени објект или комплекс објеката и то преко диспечерског центра или директно у одговарајућој станици.
- Уколико је пожар на шумском подручју или велики блоковски пожар, гдје треба извршити искључења, обављају се у диспечерском центру уз сагласност главног диспечера, а с обзиром на стање у електроенергетском систему.
- Искључење електричне енергије за пожаре типа П1 и П2 врши се у самом објекту преко командних тастера или склопки на разводном ормару, а то ради дежурни електричар у предузећу те друга особа која је упозната са поступком.

2.8 Садејство ватрогасне јединице са ОС БиХ

Ако ватрогасна јединица Власеница не може сама да угаси пожар, старјешина јединице затражиће помоћ од ОС БиХ. Ангажовање Оружаних снага Босне и Херцеговине на пружању помоћи цивилним органима приликом гашења пожара врши се у складу са Законом о одбрани Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр.88/05), оквирним Законом о заштити и спасавању људи и материјалних добара од природних или других несрећа у Босни и Херцеговини („Службене новине ФБиХ“, бр. 39/03 и 22/06) и Законом о судјеловању припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству („Службени гласник БиХ“, бр.14/05).

Оружане снаге Босне и Херцеговине се у реаговању на природне или друге несреће у правилу ангажују на пружању тренутне и краткорочне помоћи цивилним органима, и то:

- помоћ на терену код извођења одговора на природне или друге несреће,
- помоћ у заштити и спасавању људи и материјалних добара,
- помоћ у извршењу хуманитарне операције одговора на природне или друге несреће.

Оружане снаге Босне и Херцеговине се могу ангажовати на пружању помоћи цивилним органима у гашењу пожара када се исцрпе расположиви цивилни ресурси или цивилни органи не располажу потребним или довољним ресурсима за одговор на природну или другу несрећу.

2.9 Употреба јединица цивилне заштите

Употреба јединица цивилне заштите врши се преко општинског штаба цивилне заштите Власеница који координира рад јединица и ангажује их по потреби. На основу позива општинског штаба ЦЗ по потреби се могу ангажовати и јединице ЦЗ из Републичке управе са професионалним А и Б тимовима.

1	Јединица Цивилне заштите за заштиту од пожара Власеница	Врши мобилизацију припадника ове јединице ЦЗ за учешће у акцији гашења пожара и спасавања људства и материјалних добара
2	Вод опште намјене ЦЗ Власеница	Врши мобилизацију припадника ове јединице ЦЗ
3	По потреби остале јединице ЦЗ, Власеница	Обезбјеђује превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара
4	Додатне ватрогасне јединице и јединице ЦЗ сусједних и других општина регије обухваћених потписаним споразумом о сарадњи општина на плану ЦЗ	Обезбјеђује превозна средства, средства ППЗ и људство за учешће у акцији гашења пожара

Табела 4.: Јединице цивилне заштите

Начелник општине у случају избијања пожара већих размјера може да нареди свим способним грађанима на подручју општине старијим од 16 година да учествују у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и да за потребе гашења ставе на располагање алат, превозна, техничка и друга средства. Општински штаб ЦЗ преко својих повјереника на терену врши мобилизацију из предузећа као и грађана за потребе гашења великих пожара. Општински штаб ЦЗ има план активности јединица цивилне заштите.

2.10 Тактичко оперативни планови гашења пожара

Обавеза је ватрогасне јединице Власеница да сачини тактичко оперативне планове гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара за објекте веће угрожености од пожара и објекте у којима борави или се окупља већи број људи, као и да врши периодично увјежбавање и провјеру ефикасности предвиђених тактичко-оперативних елемената за објекте и предузећа које одреди Скупштина општине Власеница.

Одговорна лица из ових објеката морају доставити потребне податке, планове ЗОП и Планове евакуације људства, Ватогасној јединици.

Списак објеката за које се морају сачинити тактичко оперативни планови гашења пожара:

Р.бр.	Назив	Мјесто
1.	Обданиште „Први кораци“	Власеница
2.	Основна школа „Вук Караџић“	Власеница
3.	Средња школа „Милорад Влачић“	Власеница
4.	Центар за културу	Власеница
5.	Дом здравља	Власеница
6.	Пошта	Власеница
7.	Општинска управа	Власеница
8.	Хотел М	Власеница
9.	Хотел Панорама	Власеница
10.	Бензинска пумпа Петрол	Власеница
11.	Бензинска пумпа Нестро	Власеница
12.	Трафостаница 110 kV, Електропренос	Власеница
13.	Алпро	Власеница
14.	Еластик	Власеница
15.	Тржни центар „Зворничанка“	Власеница

Табела 5.: Објекти за које се морају сачинити тактичко оперативни планови гашења пожара

Употреба ватрогасних јединица при гашењу великих пожара

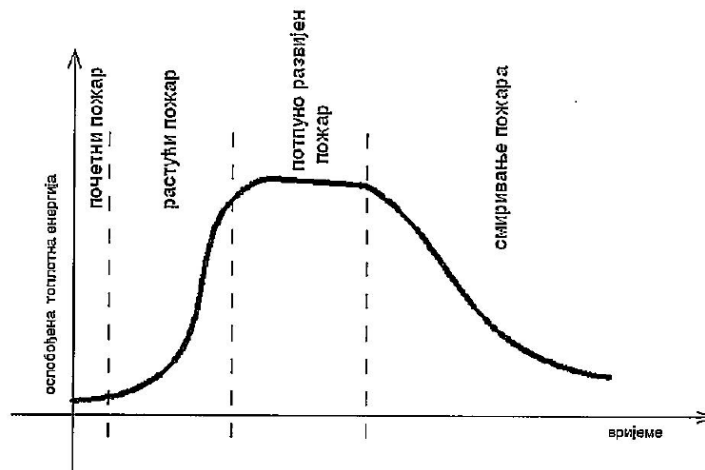
За све очекиване велике пожаре ватрогасна јединица мора да сачини:

- План гашења пожара;
- План употребе снага и средстава за гашење пожара са подручја општине и шире из кога ће се сагледати: начин активирања снага, начин рада на пожару, начин комуницирања, начин координирања рада и др;
- једном годишње мора да организује јавну вјежбу гашења пожара са свим потребним снагама и у присуству Начелника општине;
- приједлог набавке опреме за гашење пожара која је неопходна на основу Плана гашења пожара;
- приједлог кадровских рјешења;
- анализу јавне ватрогасне вјежбе коју подносе Начелнику општине.

За потребе квалитетнијег рада, могу се, за сценарио јавне ватрогасне вјежбе ангажовати и стручне институције из Републике Српске као и шире.

3 СИСТЕМ ОБАВЈЕШТАВАЊА И ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

Од благовременог обавјештавања о настанку пожара зависи и благовремена и брза интервенција ватрогасних јединица на гашењу пожара, спасавању људи и материјалних добара. Због тога се морају обезбиједити одговарајућа средства за хитно јављање о појави пожара у било ком дијелу општине.

Слика 2.: Фазе у развоју пожара

Сваки грађанин који примјети пожар дужан је да приступи гашењу, ако то може учинити без опасности по свој живот или живот другог лица. Уколико грађанин није у могућности да угаси пожар, дужан је да о пожару обавијести ватрогасну јединицу, односно станицу полиције.

3.1 Стање веза у функцији дојаве пожара

Територија општине је покривена модерном мрежом фиксне и сигналом мобилне телефоније. Ове везе обезбјеђују се преко аутоматских телефонских централа и предајника предузећа Мтел. На подручју општине Власеница за дојаву пожара ватрогасној јединици користе се:

- телефонска мрежа (фиксна и мобилна),
- радио УКВ везе (полиција).

Телефонски позиви се упућују на бројеве ватрогасне јединице Власеница **(056)734-860** или **123**. Телефонска веза је основни систем обавјештавања о настанку пожара. Грађани користе и телефонске везе предузећа која су лоцирана на подручју општине. У ту сврху могу се користити и телефони мјесних заједница.

ТВЈ Власеница дужна је осигурати стално дежурство како би у свако доба дана и ноћи могли примити информације о дојави пожара.

Ватрогасна јединица мора имати могућност успоставе везе са предузећима и установама која се по потреби укључују у акције гашења пожара. Путем средстава информисања или на други погодан начин, потребно је обавјештавати становништво о бројевима телефона на које треба слати обавијести о насталом пожару.

Аутоматска сигнализација саобраћаја је дјелимично у функцији у урбаном подручју општине Власеница.

Аутоматска детекција пожара

Аутоматски јављачи и централе за дојаву пожара инсталирани су у објектима новије градње као што су хотели, пословне зграде, тржни центри, индустријски објекти и сл. У предходним табеларним прегледима дати су називи ових објеката. ТВЈ Власеница не посједује централни даљински систем за детекцију и јављање о насталим пожарима у објектима са подручја општине.

Задатак центра за обавјештавање који је у склопу штаба цивилне заштите је да благовремено уочи пожар и обавијести ватрогасну јединицу. У шумским подручјима општине постоји осматрачка и патролна служба, чије бројчано стање зависи од површине земљишта које је покривено шумама, годишњег доба, а посебно од значаја шумског одјела. Осматрачка служба треба да има одговарајућу могућност за обавјештавање и алармирање у случају настанка пожара. Лица која врше осматрачку и патролну службу потребно је да имају на располагању приручну опрему за гашење мањих пожара, те морају бити стручно оспособљени за гашење пожара и упознати са специфичностима ширења и тактиком гашења шумских пожара.

У плану заштите од пожара предузећа Ш.Г. „Бирач“ дат је распоред осматрачко-дојавних мјеста. Она су повезана мобилном телефонском везом. У плану заштите од пожара Ш.Г. одређени су локалитети осматрачница са којих се контролише цијело шумско подручје којим ово предузеће газдује. На осматрачницама се успоставља стално дежурство у периоду од 1. маја до 1. октобра. У ове активности обавјештавања, потребно је укључити и општински центар цивилне заштите.

3.2 Начин дојаве пожара и поступак по примљеној обавијести о настанку пожара

Поступак гашења пожара обухвата цјелокупну дјелатност ватрогасних јединица од момента пријема дојаве пожара, изласка на интервенцију, тока гашења и спасавања па све до повратка јединице у своје сједиште.

Гашење пожара и спасавање лица и материјалних добара угрожених пожаром првенствено ће се извршити организованом акцијом ватрогасних јединица. Начин спровођења акције гашења пожара ватрогасна јединица утврђује својим актом (упутство или поступак), а нарочито:

- поступак по пријему обавјештења о настанку пожара (поступак радника дежурне службе, односно службе обавјештавања),
- обавеза и одговорност овлашћених лица за предузимање одређених мјера у акцији гашења пожара,
- поступак руководиоца акције гашења пожара до доласка на мјесто пожара (упознавање са објектима и просторима захваћеним пожаром), снагама и техником с којом располажу јединице, метеоролошким условима, мјестом гдје је дошло до пожара),
- поступак на мјесту гашења пожара (утврђивању величине пожара и његовог правца ширења, опасност од експлозије и других опасних материја,

изворишта воде, хидрантске мреже и водова, потребних снага и средстава као и тражење помоћи од других ватрогасних јединица),

- методе и техничка средства при гашењу пожара на објектима (отвореном простору, затвореном простору, трафостаницама, стамбеним зградама, објектима са РАГ-ом и сл.),
- остале мјере од значаја за успјешну акцију гашења пожара и евакуацију и спасавање лица и имовине угрожених пожаром.

Дојава пожара у ватрогасну јединицу Власеница врши се телефоном (фиксним и мобилним). Командир дежурне јединице по пријему обавјештења о пожару, оцјењује са којим људством, возилима и опремом ће изаћи на интервенцију, што зависи од мјеста пожара, његове величине и других фактора. Уколико командир дежурне јединице не одлучи да сам руководи акцијом гашења, одредиће друго лице за руководиоца акције гашења (свог замјеника или једног од дежурних командира одјељења), који тог момента преузима команду и одговоран је за цјелокупни даљи рад јединице све до повратка са интервенције.

Акцијом гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара угрожених пожаром по правилу руководи:

- старјешина или други руководилац ватрогасне јединице која је прва почела гасити пожар или руководилац територијалне ватрогасне јединице који има положен испит за руководиоца акције гашења и спасавања,
- у предузећима у којима је основана ватрогасна јединица, акцијом гашења пожара руководи радник који врши послове и задатке руководиоца те јединице који има испит за руководиоца акције гашења и спасавања,
- у циљу што успјешније акције гашења пожара, осим лица одређених у претходном ставу акцијом гашења пожара може руководити и други старјешина односно други руководилац ватрогасне јединице која учествује у гашењу пожара ако у гашењу пожара учествује више ватрогасних јединица и ако су се руководиоци тих јединица споразумјели који ће од њих руководити акцијом гашења пожара.

Руководилац акције гашења пожара самосталан је у одлучивању у тој акцији, нико га не може ометати у доношењу одлуке нити мијењати његова наређења. Ако руководилац гашења пожара не руководи стручно акцијом, исти се смјењује на приједлог инспектора заштите од пожара. Поред утврђивања поступака у гашењу пожара ватрогасне јединице су обавезне да сачине тактичко-оперативне планове гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара за објекте који према угрожености од пожара спадају у К1 и К2 категорију технолошког процеса као и објеката у којима борави или се окупља већи број људи. Одговорна лица из ових категорија и објеката морају доставити тактичко-оперативне планове гашења пожара ватрогасној јединици.

Ватрогасна јединица врши периодично увјежбавање и провјеру ефикасности предвиђених тактичко-оперативних планова за предузеће, подузетнике и установе чији објекти према угрожености од пожара спадају у К1 и К2 категорију технолошког процеса, као и објекти у којима борави или се окупља већи број лица.

Руководилац акције гашења пожара даје знак за полазак одређеном људству и возилима. Он саопштава тачну адресу објекта који је захваћен пожаром и даје расположиве податке о пожару, те одређује најповољнији правац кретања до мјеста пожара. Руководилац ће дати знак за интервенцију тек када је посада заузела своја мјеста на опреми и возилима.

Руководилац акције гашења сједа у возило и у току кретања возила проучава на плану-карти ситуацију терена на којем се појавио пожар, те тражи мјеста за кориштење воде као и приступне путеве до мјеста на којем је избио пожар. По доласку на мјесто пожара, руководилац акције гашења врши извиђање пожара, правац ширења, изворишта воде и друго и у вези с тим истовремено оцјењује да ли расположивим снагама и опремом може угасити пожар. На основу ових елемената, одређује путеве и правац тактичког наступа јединице, водећи рачуна о расположивим снагама, техничкој опреми и средствима за гашење пожара.

Цјелокупна организација гашења пожара и руковођења мора се повјерити једном руководиоцу. Наређење руководиоца акције гашења морају извршавати не само њему потчињени ватрогасци и јединице, него и сви остали који су по било ком основу ангажовани или одговорни за извршавање одређених задатака.

Приликом интервенције, на пожаром оштећеним или разореним дијеловима електричних водова или уређаја, потребно је што прије извршити искључење електричне енергије. Том приликом мора се повести рачуна да се искључење напона на електричној мрежи по могућности изврши на нормалан начин. Без нарочите потребе не смију се сјећи водови. У случају већих пожара на електричним постројењима или близу таквих постројења, морају бити присутна на мјесту гашења одређена стручна лица из тих електроенергетских постројења. Приликом искључења треба водити рачуна да се не омета нормалан рад стабилних уређаја за гашење, ватрогасних пумпи на електрични погон и сл. При гашењу пожара у близини електричних уређаја средствима која су електро проводна, потребна је највећа пажња да лица која гасе не би непосредно или путем млаза дошла у додир са предметима под напоном. Приликом руковања ватрогасним љествама и рада на њима, потребно је пазити да се не успостави додир са надземним електро водовима, односно да се они не прекину.

3.2.1 Евакуација лица из објекта јавне намјене

Ради постизања потребне брзине и сигурног начина евакуације лица у случају пожара из стамбених и других објеката, дома здравља, школа и сл. потребно је да ове установе својим Плановима гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара разраде елементе као што су:

- руковођење евакуацијом и спасавањем,
- задатке чланова цивилне заштите, дома здравља, итд. у поступку евакуације,
- састав групе задужених за помоћ старијим и немоћним особама и мајкама с малом дјецом,
- састав групе за спасавање озлијеђених и унесређених у пожару односно у другим елементарним непогодама,
- одређивање појединаца задужених за обавјештавање других служби које треба да судјелују у спасавању и гашењу пожара (ватрогасне јединице, хитне

помоћи, комуналног предузећа, електродистрибутивног центра и сл.),

- опремљеност групе за евакуацију спасавања и гашења пожара (батеријске лампе, прибор прве помоћи, маске, апарати за гашење пожара, цијеви и кофе за воду, ручни алат за спасавање, мјесто за држање опреме и сл.),
- задужење појединаца одговорних за формирање група те начин и поступак алармирања станара, гостију и других лица угрожених пожаром, начин периодичне контроле и провјеравања мјера којима се осигурава успјешна евакуација и спасавање,
- начин динамике увјежбавања станара и група за евакуацију, спасавање и гашење пожара,
- мјере заштите у току гашења пожара.

3.2.2 Гашење пожара на ел.енергетским објектима

У случају већих пожара на електричним уређајима или у близини таквих уређаја, потребна је сарадња стручњака односно особља електроенергетских постројења и ватрогасних јединица. Корисници електроенергетских постројења дужни су у том циљу ватрогасној јединици саопштити имена лица са којима треба да успоставе везу у оваквим случајевима. Одређена стручна лица са електроенергетских постројења морају бити присутна на мјесту гашења пожара. Дирање електричних уређаја од стране непозваних и нестручних лица мора се безуслово спријечити. Потребне радове на тим уређајима у случају појаве пожара смије једино вршити овлаштено погонско особље, а само у случају нужде за то обучени припадници ватрогасне јединице. Дирати, укључивати и искључивати уређаје високог напона смију једино за то одређена погонска стручна лица односног електроенергетског постројења. О свим интервенцијама ватрогасне организације на електроенергетским постројењима мора се одмах, још у току интервенције обавијестити корисник електроенергетских постројења.

У постројењима за производњу и распојелу електричне енергије у случају појаве пожара искључују се, по правилу, само они дијелови који су ватром захваћени или непосредно угрожени. Искључење треба по могућности што више ограничити. Код потрошача електричне енергије треба, по правилу, искључити све пожаром захваћене или угрожене уређаје за потрошњу електричне енергије. Приликом искључења треба водити рачуна о томе да се не омета нормалан рад стабилних уређаја за гашење, ватрогасних пумпи на електрични погон и сл. Исто тако, треба према потреби и могућностима оставити у погону и свјетлосне уређаје да би се олакшао рад при гашењу. Искључење се мора, по могућности, извршити на нормалан начин. Без нарочите потребе не смију се сјећи водови. Спајање водова под напоном са земљом или њихово кратко спајање мора се сматрати крајњом мјером, тј. таквом мјером која се с обзиром на опасност за онога који је спроводи, смије примјењивати само кад су непосредно угрожени људски животи и то уз највеће опрезности и од стране веома искусних лица. Кратко спајање водова високог напона или њихово спајање са земљом ватрогасцима је забрањено. Пожарно оштећене или разорене дијелове електричних уређаја треба што прије искључити.

По завршеном гашењу пожара може се приступ згаришту дозволити нестручним лицима тек када се утврди да су сви пожаром оштећени или разорени електрични уређаји потпуно искључени. Пожаром оштећени електрични уређаји смију се поново ставити у редован погон тек пошто су доведени у стање које одговара техничким прописима за извођење одговарајућих постројења.

Ручно гашење електричних уређаја под напоном, на било који начин и било којим средствима, треба избјежавати. Прије гашења пожара треба пожаром захваћене електричне уређаје високог напона претходно искључити.

Приликом гашења пожара на дрвеним стубовима надземних водова високог напона, потребна је нарочита опрезност да не би млазом били захваћени водови под напоном. Стога прије почетка гашења пожара треба водове искључити. При гашењу пожара у близини електричних уређаја средствима која су електрично проводна, потребна је највећа пажња да лица која гасе не би непосредно или путем млаза дошла у додир са предметима под напоном. Уколико постоји опасност од напона, уређај се мора искључити. Стога у оваквим случајевима треба избјежавати гашење пуним млазом, а ако се ради о уређајима високог напона треба при томе одржавати растојање од најмање 15 метара између млазнице и најближе тачке под високим напоном.

Исти случај приликом гашења запаљеног уља разливеног у близини уљних трансформатора или прекидача.

Приликом руковања ватрогасним љествама и рада са њима, треба пазити да се не успостави додир са надземним електроенергетским водовима односно да се они не прекину.

3.2.3 Гашење пожара на уљним трансформ. и уљним прекидачима

За успјешно гашење пожара, а нарочито за успјешно гашење пожара уља, потребно је првенствено што брже приступити гашењу. С тога је, нарочито у првим тренуцима пожара, потребна одлучност и способност лица чији је задатак да интервенише. Најједноставнији начин угушивања пожара на мањим уљним трансформаторима, уљним прекидачима у малим затвореним просторијама састоји се у спречавању приступа ваздуха у такве просторије уколико се оне могу херметички затворити. Брже и успјешније угушивање пожара, нарочито ако су односне просторије веће или ако се не могу потпуно херметички затворити, може се постићи увођењем гасовитих средстава за гашење, првенствено угљен-диоксида. То ће бити знатно упрошћено и олакшано, ако су у зидовима просторије раније начињени одговарајући отвори. У случају пожара на уљним трансформаторима или уљним прекидачима треба поступити на сљедећи начин:

а) На отвореном простору

Ватром захваћене или непосредно угрожене дијелове постројења под напоном треба одмах искључити. Ако напон није искључен дозвољена је употреба:

- праха до 1000 V,
- CO₂ до 1000 V,
- халона до 100 000 V и

- импулсни млазеви воде до 120 000 V.

Запорне направе за испуштање уља из запаљених трафоа/прекидача треба по могућности, отворити да би се уље уклонило са мјеста захваћеног пожаром. Сусједна постројења треба, по потреби, заштитити од зрачења топлоте млазовима распршене воде, али не бацати воду на постројење под напоном. Треба спријечити ширење разливеног уља, а по потреби начинити пјешчане насипе. Само гашење спроводити према постојећој ситуацији, односно према Плану за одбрану од пожара.

Мање пожаре, треба гасити ручним или превозним ватрогасним апаратима. Веће пожаре, треба гасити млазовима распршене воде односно пјеном (запаљено разливено уље). При томе је потребна највећа опрезност, ако није сигурно да су пожаром захваћени дијелови постројења искључени. У случају пожара уља гашење треба вршити, по правилу одоздо навише, пошто је претходно угашена ватра на тлу.

б) У просторијама

У случају опасности од избијања пожара, треба према постојећим могућностима, односно просторију испунити угљендиоксидом за напоне до 1 000 V или сувим прахом за гашење пожара за напоне до 1 000 V или халоном за напоне до 100 000 V. При том треба претходно затворити све отворе на ватром захваћеној просторији. Ватром захваћене или непосредно угрожене дијелове постројења треба одмах искључити. Запорне направе за испуштање уља треба отворити. При појави пожара, који се још није разбуктао (пожар у зачетку), треба пожар гасити ручним или превозним ватрогасним апаратима који су пуњени електрично непроводним средствима. У малим и слабо провјетреним просторијама треба, при томе, употребити маске или слична заштитна средства. Ако је пожар добио веће размјере, а за његово савладавање не постоје на располагању одговарајућа средства, треба гашење ватре покушати спречавањем приступа ваздуха у просторији (затварањем отвора).

Поред мјере наведене у претходној тачки, потребно је по могућности убацивати у просторију угљен-диоксид.

Послије мјера спроведених према одредбама, просторија се може отворити тек када се њена унутрашњост довољно охлади. Кад је постројење потпуно искључено, може се гасити пјеном или млазом распршене воде. За свако постројење мора постојати план заштите од пожара. Погонско особље мора бити упознато са тим планом и упућено како да поступа у случају избијања пожара, а посебно у погледу своје личне заштите.

На појединим радним мјестима морају бити истакнута упутства којима су одређени потребни поступци у погону на пожаром угроженим постројењима, начин обављања узбуне и поступак при гашењу.

Важно је напоменути да трафо-уље садржи као адитиве полихлороване дифениле који су изузетно канцерогени. Из тог разлога не смије се удисати дим при сагоријевању трафо-уља нити исто смије да исцури и продре у воду или земљу због јаког загађења животне средине.

3.2.4 Гашење пожара на шумским подручјима

Ово поглавље обрађује ватрогасну тактику гашења шумских пожара у коме су изложени општи принципи и методе гашења, као и израда плана операције и избора најпогоднијих варијанти гашења. Мала жаришта могу ликвидирати сами шумари односно појединци који откривају такве пожаре. Међутим, код великих пожара потребан је већи број људи, а у неким случајевима потребно је мобилисати и организовати сво мјесно становништво способно за обављање појединих операција у гашењу пожара. Сваку групу која учествује у гашењу, чак и ако је састављена од два човјека треба да води старији, који организује рад и сноси одговорност за безбједан рад и здравље чланова групе. Иначе у току гашења треба одржавати што строжу дисциплину, јер увијек може доћи до опасности по живот лица која учествују у гашењу. При формирању јединице мора се имати у виду да у великим групама сваки појединац због тешкоћа које искрсавају у организацији рада, обично изврши, мањи обим радова него у саставу мањих група. Због тога основне самосталне групе треба формирати од 4-8 људи, а не веће. При томе треба извршити расподјелу рада по групама. Тако нпр., при стварању приземног против-пожара једна група треба да рашчишћава трасе полазне линије од грмља и осталог запаљивог материјала. Друга група треба да начини минерализовани појас на одређеној траси, трећа треба да формира против-пожар, четврта да врши осматрање кретања ватре и заштити полазне линије. У оваквој организацији посла радови се обављају брже, лакше се руководи, олакшава се рад и учесници у гашењу брже стичу искуства и навике. Гашењу треба приступити након осматрања терена и израде плана гашења. Извиђање пожара треба да буде организовано тако да сви подаци стижу у одређено вријеме, на одређено мјесто како би се добио одговор на сва питања која интересују руководиоца гашења. Извиђање мањих пожара, до 20 ha, руководилац гашења може да врши лично, док за веће пожаре користе се хеликоптери или два до три човјека из штаба гашења пожара. Извиђање не смије да траје дуго, јер при развоју пожара сувише брзо долази до промјена. У току извиђања утврђује се врста и јачина пожара, правац ширења фронта, постројење природних препрека и сл.

Као резултат извиђања израђује се опис терена и пожара са означавањем очекиваног развоја. Овај посао се знатно убрзава уколико постоје карте шумског подручја. Обзиром да је брзина ширења пожара веома велика, а посебно наглих приземних и крунских, веома је важно да руководилац гашења на основу података добијених извирањем састави прогнозу ширења пожара. Основу за састављање прогнозе ширења пожара представљају карактеристике шумских подручја које се налазе на путу ширења, затим стање запаљивих материјала на тим подручјима, очекивана промјена метеоролошке ситуације и познавање законитости у развоју и ширењу пожара.

За мање пожаре довољно је саставити прогнозу за 2-3 наредна часа. У сложенијим случајевима треба саставити прогнозу за цијели дан. Код прогнозе велику пажњу треба посветити вјетру. Посебно су опасни вјетрови који мијењају интензитет и правац код брзине између 6-9 m/s. Код вјетрова веће брзине не стварају се конвекциони стубови, пожар се тада шири брзо, али у једном смјеру, тако да његов карактер зависи углавном од врсте шуме и периода дана. Посредан показатељ могућег развоја пожара може бити кретање и облик стуба дима који се може утврдити извиђањем пожара. Ако је пожар слабог интензитета, а вријеме са слабом брзином

вјетра формира се стуб дима који се диже у вис више од 600 m. Пожар поприма велике размјере када снажни стуб дима у крупним колувовима достиже висину од 3 000 m. Тада се на земљи брзина вјетра мијења, те је могуће стварање вртлога и борба против пожара је тиме отежана. При састављању прогнозе веома је важно запазити могућност заустављања ватре на појединим препрекама. Прогноза се уцртава на скици терена и користи се при изради плана гашења.

У плану гашења треба да буде утврђен технички и тактички захват за ликвидацију пожара у разним стадијумима. Постоје три стадијума ликвидације пожара: локализација, завршно гашење и обезбјеђивање цјелокупне површине којом је прошла ватра.

Дежурно лице у дојавном мјесту шумског газдинства Бирач-Власеница, по пријему обавјештења о појави пожара на шумском подручју, дужно је одмах обавијестити, утврђеним системом дојаве (мобилним телефоном), ватрогасну службу шумског газдинства и најближу ватрогасну јединицу (Власеница, Милићи, Зворник).

Руководилац ватрогасне службе у шумском газдинству, зависно од мјеста пожара, атмосферских прилика и величине пожара, оцјењује врсту акције, број људства и опреме са којом ће гасити пожар.

Средство за јавно узбуњивање грађана је ручна сирена која се налази у општинском штабу цивилне заштите. На подручју општине Власеница постоји и електрична сирена за узбуњивање која се налази на објекту у центру Власенице, али је она неисправна.

3.2.5 Гашење пожара на депонији смећа

Планом предвиђене мјере за ову врсту пожара:

- Сагоријевање на депонији је повезано са јаким аерозагађењем због присуства разних токсина као што су: олово, жива, полихлоровани ди-фенили, инсектициди и медицински отпад. Гашење пожара је обавезно и хитно.
- Сагоријевање може бити и резултат самозапалјења, као и намјерних и ненамјерних паљевина.
- Гашење пожара на депонији обављати 2%-тним раствором пјенила са слабо аерираном пјеном (пјена добијена опремом за распршену воду). На 10 000 литара воде 200 литара пјенила.
- При гашењу пожара контролисати висину јонизујућег зрачења у димној перјаници. У случају појаве зрачења обавијестити Штаб цивилне заштите.
- При гашењу пожара на депонији носити комплетну заштитну опрему.
- Послије гашења пожара на депонији извршити прање и деконтаминацију униформи ватрогасаца и заштитне опреме.
- Пожари на депонији смећа су у рангу свих осталих хемијских удеса и тако се имају третирати у погледу озбиљности приступа од стране ватрогасаца и осталих надлежних служби.

3.2.6 Удеси са опасним хемикалијама

Под опасним хемикалијама се подразумијевају све оне материје сходно Закону о превозу опасних материја, а нарочито: хлор, амонијак, пирален, течни нафтни гас,

течни метан, амонијум нитрат, тешки метали, материје које јонизујуће зраче, бензин, мазут, сирова нафта и други. Да би се жртве избјегле и свеле на минимум Планом се предвиђају сљедеће посебне мјере безбједности:

- Удаљити све који директно не учествују у акцији гашења на безбједну удаљеност од најмање 100 метара.
- За хемијске акциденте са гасовитим токсинима безбједна удаљеност се одређује на основу дијаграма угрожавања из програма АЛОХА.
- У случају хаварије на течним, корозивима и гасовитим токсинима и експлозивима План заштите од пожара предвиђа евакуацију и помјерање становништва изван зоне угрожености.
- За почетак евакуације је одговоран руководиоца акције гашења пожара.
- Евакуацији претходи сигнал са сирена за узбуњивање знаком за РБХ опасност.
- У евакуацију становништва се укључују и ТВ и радио станице са задатком пружања становништву неопходних информација о природи удеса као и мјесту гдје се становништво упућује.
- Координацију припреме овог важног посла и додатне Планове активности водиће Цивилна заштита општине.
- У акцију спасавања мора бити укључена и локална метеоролошка станица, домови здравља, жељезница, полиција и војска.
- У случају пожара на горе наведеним објектима ватрогасци морају да спријече продор горе наведених хемикалија у канализацију заједно са средствима за гашење.
- Ако је у тренутку пожара температурна инверзија и дим пада по насељу неопходно је извршити евакуацију становништва.
- Послије оваквих пожара нужно је извршити деконтаминацију контаминираног земљишта.
- Ватрогасци морају предузети апсорпцију дима при оваквим пожарима.
- Урадити Елаборат о заштити општине од катастрофа прије свега хемијске природе, а потом и осталих које пријете великим бројем људских жртава.
- Елаборат мора да садржи сценарио слиједа догађаја са тачним бројевима телефона свих субјеката који морају учествовати у санирању катастрофе и да обезбиједе минималан број жртава.
- Ватрогасна јединица треба да изврши обуку командног кадра и особља по смјенама у примјени програмског пакета АЛОХА у предвиђању посљедица хемијских удеса, пожара или експлозије.
- Ватрогасна јединица треба да организује једном годишње јавну вјежбу у којој ће провјерити обученост тимова за прогнозу посљедица.
- У случају потребе за евакуацијом евакуишу се само угрожени дијелови општине, што ће дефинисати програмски пакет АЛОХА. У тим дијеловима општине ће се огласити сирене за узбуњивање.

Недостаци у систему обавјештавања о настанку пожара су:

- недостаје електрична сирена за узбуњивање (потребно поправити постојећу и увести мјесечну провјеру),
- необавјештеност грађана о бројевима телефона ватрогасне јединице.

3.3 Економска оправданост унапређења система обавјештавања

Да би се скратило вријеме дојаве пожара ватрогасној јединици и да би се омогућила њена што бржа интервенција, а тиме смањиле могуће материјалне штете и људске жртве, потребно је побољшати систем обавјештавања.

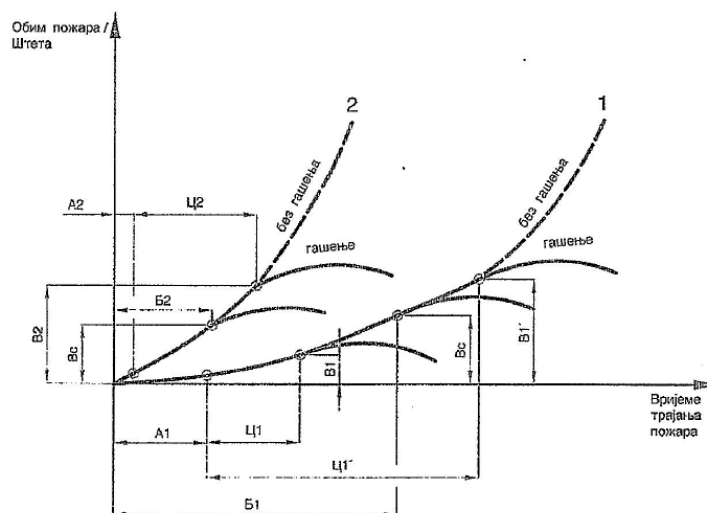
Развој пожара и његово гашење обухвата три временска периода важна за гашење:

- вријеме откривања пожара,
- вријеме до активирања аутоматских уређаја или доласка ватрогасаца,
- вријеме потребно за гашење пожара.

Ако се располаже само са сигналним алармним уређајима, људска помоћ, односно вријеме интервенције ватрогасаца је веома критично. Ако постоје аутоматски уређаји за гашење, онда вријеме интервенције ватрогасаца није критично. С друге стране, алармни уређаји реагују веома брзо, док уређаји за гашење реагују спорије.

Вријеме доласка ватрогасаца је условљено удаљеношћу објекта и саобраћајним приликама.

Ова разматрања могу бити доста компликована ако се узме у обзир брзина сагоријевања, вријеме активирања уређаја и други фактори који утичу на величину штете, облика пожара и времена интервенције. Зависност обима пожара, односно штете, од времена интервенције и гашења дат је у следећем дијаграму.

Слика 3.: Развој пожара и гашење

1- Спори развој пожара

2- Брзи развој пожара

A1, A2 - Вријеме јављања пожара

B1, B2 - Вријеме активирања аутоматских система за гашење пожара

Ц1, Ц1', Ц2 - Вријеме доласка ватрогасаца

Bc - Обим пожара или штета настала код гашења пожара са аутоматским системима за гашење

B1, B1', B2 - Обим пожара или штета настала код гашења ватрогасаца

Овај дијаграм са кривама 1 и 2 илуструје ширење двије врсте пожара, у зависности од времена. Времена дата на апцисама не дају бројчане вриједности, па ни њихови међусобни односи, како ордината тако и апциса, не дају одређене величине. Дијаграм даје само слику процеса развоја пожара и гашења аутоматским уређајем, као и гашење које обављају ватрогасци.

Видимо из дијаграма да је долазак ватрогасаца на мјесто пожара код криве 2, као и први долазак на пожар код криве 1 успиједио на дојаву коју су извршили аутоматски сигнални уређаји. У случајевима када постоје паралелно аутоматски сигнални уређаји за дојаву пожара и аутоматски уређај за гашење пожара, реакцијско вријеме уређаја за дојаву много је краће од реакцијског времена уређаја за аутоматско гашење. С обзиром на то и на спори развој пожара као и близину ватрогасне јединице, на дијаграму је приказано да су ватрогасци интервенисали прије него што је аутоматски уређај за гашење активиран. Други долазак ватрогасаца на мјесто пожара на кривој 1 је за случај када не постоји аутоматски сигнални уређај. Дијаграм, према томе, показује колика је вриједност „дупле заштите“ односно паралелног постојања аутоматских сигнално-алармних уређаја у објекту, аутоматских уређаја за гашење пожара и аутоматско слање сигнала дојаве у ватрогасну јединицу.

Потребно је у наредном периоду предвидјети и инсталирати централу у ватрогасној јединици на коју би се извршило директно повезивање система ватродојаве из објеката од општег значаја (културни центар, школе, тржни центар).

4 ТЕХНИЧКА ОПРЕМА И СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

Приликом учествовања у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром, ватрогасна јединица мора да користи техничку опрему и средства за гашење пожара како би успјешно извршила задатак. Ради утврђивања оптимума техничке опреме и средстава за гашење пожара сагледава се стање исте.

4.1 Опрема и средства ватрогасне јединице

Техничка опремљеност ватрогасне јединице није задовољавајућа. Јединица посједује основну скупну и личну опрему која је стара, дотрајала и која је недовољна за успјешно гашење свих врста пожара. У Табели бр. 6 приказана је лична опрема ватрогасаца, а у Табели бр. 7. заједничка опрема:

НАЗИВ	КОМАДА
заштитне униформе	10
заштитне чизме	10
заштитни шљем	12
заштитне рукавице	10
поткапа	10

Табела 6.: Лична опрема ватрогасаца

НАЗИВ	КОМАДА
изолациони апарати	7
преносна пумпа	1
усисна корпа	2
потисна цријева ø 25	2
потисна цријева ø 52	27
потисна цријева ø 75	13
спусница	1
ускочница	1
млазнице свих врста	15
раздјелнице	2
спојнице 75/52	4
спојнице 52/25	2
напртљаче	9
хидрантски наставак	3
хидрантски кључ (за подземне)	2
хидрантски кључ (за надземне)	1
љестве састављаче (6 m)	2
љестве растегаче (10,5 m)	1

Табела 7.: Заједничка опрема ватрогасаца

У Табели бр. 8 дат је преглед материјално-техничких средстава која посједују ватрогасне јединице.

Материјално-техничко средство	Количина (ком)
Навално возило	2
Цистерна	1
Возило за превоз ватрогасаца	1
Моторна пумпа	1
Љестве растегаче	1
Љестве састваљаче	1
Ватрогасна цријева ø52 mm	28
Ватрогасна цријева ø75 mm	14
Спусница	1
Ускочница	1
Алат за спасавање из саоб. несрећа	1
Изолациони апарати	7
Интервенцијске униформе	10

Табела 8.: Преглед материјално-техничких средстава која посједују ватрогасне јединице

НАЗИВ	КОМАДА
ФАП 13/14 аутоцистерна (6,5 m ³)	1
Мерцедес 1113 (2,9 m ³)	1
Ивеко Магирус (5 m ³)	1
Лада Нива (200 l)	1
ватрогасна сјекирица	1
лопата	1
канистер са пјенилом (20 l)	1
усисна цријева ø110	4
усисна цријева ø75	3
ППА ЦО2-5	2
ППА С-6	1
ППА С-9	3

Табела 9.: Гаража и ватрогасна возила

Возила су стара и редовно су сервисирани и поправљана (нпр. возило Мерцедес је произведено 1977. године и сл.). Стално одржавање и поправка ових средстава и опреме је неопходна да би у будућности ватрогасна јединица могла да одговори свим изазовима и задацима, док се не набави нова.

4.2 Опрема и средства за гашење пожара у предузећима

Сваки објект (предузећа, установе, угоститељске, трговачке и занатске радње) мора да има опрему за гашење почетних пожара. Број и врста опреме зависи од технолошког процеса, површине објекта (пожарног оптерећења). Опрема мора бити распоређена на видно мјесто, увијек приступачна и спремна за употребу. Запослени

радници у овим објектима морају бити обучени за исправно руковање опремом и средствима за гашење пожара која је постављена у просторима у којима обављају радне задатке.

Списак ватрогасне и остале опреме код већих предузећа и организација:

Р.бр.	Назив предузећа	Назив средства и опреме	Количина (ком)
1.	ШГ Бирач - Власеница	Ватрогасни апарат С-9	8
2.		Ватрогасни апарат CO ₂ -5	2
3.		Челичне метле-млатарице	47
4.		Сјекире	3
5.		Лопате	10
6.		Крампе	2
7.		Будак	10
8.		Грабље	10
9.		Напртњаче	14
10.		Брентача	8
11.		Канта ватрогасна	15
1.	управа Милићи	Ватрогасни апарат С-9	2
2.		Ватрогасни апарат CO ₂ -5	1
3.		Челичне метле-млатарице	47
4.		Сјекире	2
5.		Лопате	10
6.		Крампе	2
7.		Будак	7
8.		Грабље	8
9.		Напртњаче	30
10.		Брентача	10
1.	управа Шековићи	Ватрогасни апарат С-9	2
2.		Челичне метле-млатарице	35
3.		Сјекире	2
4.		Лопате	5
5.		Будак	5
6.		Грабље	5
7.		Напртњаче	16
8.		Брентача	15
1.	управа Зворник	Ватрогасни апарат С-9	2
2.		Ватрогасни апарат CO ₂ -5	1
3.		Челичне метле-млатарице	23
4.		Сјекире	2
5.		Лопате	5
6.		Будак	10
7.		Грабље	4
8.		Напртњаче	10

9.		Брентача	2
1.	АД Алпро Власеница	Ватрогасни апарат С-50	4
2.		Ватрогасни апарат С-9	71
3.		Ватрогасни апарат CO ₂ -5	24
4.		Ватрогасни апарат CO ₂ -10	2
5.		Ватрогасни апарат CO ₂ -30	1
6.		Хидранти унутр. са опремом	29
7.		Хидранти вањски са опремом	15
1.	ЦЗ Власеница	Напртњаче	9
1.	ДОО „Технометал“ Власеница	Гредер	2
2.		Булдозер	2
3.		Утоваривач	1
4.		Камион кипер	3
1.	АД „Центротранс“ Власеница	Аутобус (84 мјеста)	2
1.	ДОО „Орион“ (116 мјеста) Власеница	Аутобус	1
2.		Минибус	1
3.		Комби	2
1.	„Електродистрибуција“ Власеница	Теренско возило лада нива	3
2.		Трактор	1

Табела 10.: Списак ватрогасне и остале опреме код већих предузећа и организација

Ова опрема се може ангажовати преко општинског штаба цивилне заштите у случају избијања пожара већих размјера.

4.3 Специјална отрема за гашење шумских пожара

Од опреме за гашење шумских пожара ватрогасна јединица Власеница посједује теренско ватрогасно возило ЛАДА НИВА са резервоаром и напртњаче. Јединица цивилне заштите Власеница и предузеће шумарства имају напртњаче и челичне млатарнице.

4.4 Резерве средстава за гашење пожара

ТВЈ и јединица цивилне заштите Власеница посједују минималне резерве средстава за гашење пожара: екстракти за пјену, прах за гашење пожара и CO₂.

4.5 Оптимална техничка опрема и средства за гашење

Да би успјешно одговорила свим изазовима из свог дјелокруга, као и у односу на пожарну опасност општине потребно је одредити оптималне количине и врсту опреме.

На подручју општине Власеница постоје велики шумски комплекси, индустријски комплекси као и већи број стамбених зграда са 4 - 5 спратова, на којима може доћи до пожара. Због тога је потребно набавити нову опрему и средства за гашење пожара да би се ватрогасна јединица и јединица ЦЗ могле успјешно борити са могућим пожарима (шумски пожари, пожари у стамбеним објектима на висини) као и спасавањем људи из угрожених просторија (задимљене просторије, просторије на спратовима и сл.)

Одређује се потребна количина и врста нове техничке опреме и средстава, које ватрогасна јединица Власеница треба да посједује поред већ постојеће:

Р. бр.	Назив средства и опреме	Количина (комада)
1.	Комбиновано ватрогасно возило (вода, прах, пјена)	1
2.	Ватрогасна цријева Ø 75	1
3.	Раздјелнице	2
4.	Сабирнице	1
5.	Ваздушни јастук или ватрог. љестве за спасавање са висине	1
6.	Ручни ватрогасни апарат S-9	11
7.	Ручни ватрогасни апарат CO ₂ -5	5
8.	Хидрауличне маказе	1
9.	Моторна ланчана пила за дрво	1
10.	Преносни рефлектор	1

Табела 11.: Количина и врста нове техничке опреме и средстава

4.6 Одржавање опреме, средстава и периодични прегледи

Одржавање опреме и средстава састоји се у сљедећем:

- потребно је водити рачуна о мјесту постављања, тј. да је заштићен од механичког оштећења, влаге и сунца,
- најмање једном у 6 мјесеци извршити контролу исправности,
- ако је апарат или уређај из било ког разлога неупотребљив потребно га је уклонити, извршити поправку (пуњење) и тек онда вратити на мјесто гдје је спреман за употребу.

Периодичне прегледе, испитивања, пуњење и поправка апарата за почетно гашење пожара и система за аутоматско откривање и гашење пожара, врше стручна предузећа или ватрогасна јединица која су овлаштена и квалификована за обављање тих послова.

О прегледима и поправци апарата потребно је водити одговарајућу евиденцију (сваки апарат мора имати картицу са датумом прегледа/пуњења и осталим подацима,

док системи за откривање и гашење пожара морају имати записнике о прегледу и испитивању).

5 НАЧИН СНАБДИЈЕВАЊА ВОДОМ

Обезбјеђивање довољних количина воде и поуздано снабдијевање водом је битан услов за успјешно гашење пожара.

Систем се сматра поузданим, ако сви његови дијелови могу да задовоље максималну дневну потрошњу заједно са потребним количинама за гашење пожара. Неопходне количине воде потребне за гашење пожара одређују се на темељу пожарног оптерећења и густине изграђености, рачунајући и додатне количине за могуће губитке услед незаптивености спојева и разних других фактора. Електрична мрежа на водоводним системима мора да буде тако изведена, да се приликом квара на било ком дијелу мреже (поправак или замјена трансформатора или неких других електро уређаја) може обезбиједити количина воде потребна за гашење пожара за прописан период уз истовремену максималну потрошњу.

5.1 Постојећи капацитети за снабдијевање водом

Капацитети општине Власеница за снабдијевање водом састоје се од:

- резервоар Козја Раван, $V=2 \times 300 \text{ m}^3$,
- цјевовод до дистрибутивне мреже, дужине 1 773 m (азбестно-цементне и ливено-жељезне цијеви),
- дистрибутивна градска мрежа, дужине 25 336 m.

Први водоводни систем у Власеници развила је Аустроугарска. Систем се састојао од водозахвата на изворишту „Видовића врело“, транспортног цјевовода од ливено жељезних цијеви пречника Ø100 mm укупне дужине 2 866,25 m, резервоара „Залуковик“ запремине 100 m³ и основне дистрибутивне мреже од ливено-жељезних цијеви пречника Ø75/65. Капацитет овог водоводног система је око 6,0 l/s. Развојем града постојећи капацитет водовода је постао недовољан, па се крајем шездесетих година прошлог вијека указала потреба за увођењем нових количина воде што је и учињено изградњом водоводног система за довод воде са изворишта „Тишча“.

Извориште „Тишча“

Извориште се налази западно од урбаног подручја Власенице на удаљености од око 2 000 m. Кота дна каптаже је 648,00 m.n.v., а кота прелива 649,00 m.n.v. У неколико наврата су вршене санације и поправке на каптажи тако да је каптажа у добром стању. Просјечна издашност врела износи око 900 l/s, док је минимална издашност око 450 l/s, што је многоструко више од потреба града за питком водом. Из тог разлога је осим цјевовода којим се град снабдијева санитарном водом, изграђен и индустријски цјевовод од азбест-цементних цијеви Ø400 mm који је изградила фабрика „Алпро“ из Власенице и челични цјевовод Ø1000 mm за довод воде до мини хидроцентрале „Тишча“. Због старости система и великих губитака воде 2009. године је извршена замјена цјевовода у дужини око 3 600 m на дионици од изворишта „Тишча“ до споја на градску дистрибутивну мрежу. Умјесто азбест-

цементних и ливено-жељезних цијеви пречника Ø250 и Ø300 mm положене су полиетиленске цијеви ДН355 mm за притиске од 6, 10 и 16 бара. Капацитет цјевовода је након замјене цјевовода повећан на 150 l/s.

Каптажа на врелу Тишча се састоји од:

- доводни цјевовод PEHD PE-100 са изворишта до пумпне станице „Засеок” пречника DN 355/322,8 и дужине око 625 m у зони нижих притисака и DN 355/312,8 дужине око 600 m у зони виших притисака;
- пумпна станица „Засеок” са 3 инсталисане пумпе произвођача „Јастребац” тип VP100 3, укупног капацитета од 75 l/s;
- потисни цјевовод PEHD PE-100 DN 355/302,8 дужине око 500 m;
- резервоар „Козија равн” запремине 2х300 m³;
- доводни цјевовод PEHD PE-100 од резервоара „Козија равн” до споја на градску дистрибутивну мрежу пречника DN355/322,8 и дужине око 1 160 m.

Резервоар „Козија равн”

„Козија равн” је главни градски резервоар. Запремина резервоара је 600 m³ (2 коморе од 300 m³). Кота дна резервоара је 720,69 m надморске висине, а кота прелива 724,69 m надморске висине. Сам објект резервоара је у доста добром стању, што се не би могло рећи за приступни пут до резервоара и ограду око резервоара која је потпуно уништена.

Извориште „Видовића врело”

Извориште се налази јужно од Власенице на удаљености од око 2 800 m. Кота дна каптаже на изворишту „Видовића врело” је 764,00 m надморске висине, а кота прелива 764,50 m надморске висине. Каптажа је прављена за вријеме Аустроугарске и више пута је санирана, тако да је сада у добром стању. Капацитет каптаже је око 6 l/s.

Пумпна станица „Засеок”

Пумпна станица „Засеок” се налази у подножју превоја Козија равн и пумпа воду у резервоар „Козија равн” са котом дна 720,69 m надморске висине и котом прелива 724,69 m надморске висине. У машинској хали пумпне станице су смјештене 3 пумпе максималног капацитета од око 75 l/s.

Резервоар „Залуковик”

Стари градски резервоар „Залуковик” је запремине 100 m³, и изграђен је за вријеме Аустроугарске. Резервоар се налази уз магистрални пут Сарајево-Зворник и у доста је добром стању. Висински је постављен тако да водом снабдијева трећу висинску зону Власенице тј. простор око ресторана „Ловац код краља”, Гробљанске улице и Средњошколског центра. Кота дна резервоара је 722, а кота прелива 725 m надморске висине.

Транспортни систем и дистрибутивна мрежа

Транспортни цјевоводи и дистрибутивна мрежа водоводног система Власеница су изграђивани дуги низ година у зависности од потреба града. У водоводном систему су заступљене цијеви различитог профила ($\varnothing 25$ mm- $\varnothing 355$ mm) и различитих цијевних материјала (ливено-жељезне, азбест-цементне, полиетиленске и поцинчане цијеви). Локални водоводи на подручју општине Власеница су различите величине и користе углавном мање и недовољно, или никако заштићене изворе, а изграђени су већином без одговарајућих претходних истраживања изворишта, пројектне документације и стручног надзора. Одржавају их мјесне заједнице или групе грађана.

5.2 Резервни водени потенцијали

Ови потенцијали се обезбјеђују кроз резерву воде у постојећим резервоарима. Контрола да ли постоји потребна резерва воде у резервоару за случај пожара неопходна је код резервоара који напајају мање дијелове града. Запремина резервоара за веће дијелове града је далеко већа од потребне резерве за случај пожара.

За прорачун минималне запремине резервоара, ако се не располаже властитим подацима о осцилацији потрошње воде у току дана, могу да послуже подаци које даје литература (табела или сумарна крива за прорачун V минимално, зависно да ли је цјевовод гравитациони или пумпни).

Општина Власеница посједује веће резерве воде за гашење пожара. У граду Власеница у периоду јуни-септембар постоји вјештачко језеро димензија 300x50 m и дубине 2,0 m (запремине око 7 000 m³). Оно може послужити као извор воде за гашење пожара и посједује одговарајући прилаз за ватрогасна возила.

5.3 Остали нетипични - посебни извори воде

У мјестима и насељима гдје не постоји водоводна мрежа или она не задовољава тражени капацитет осигуравају се посебни извори воде, као што су:

- резервоари,
- базени,
- цистерне,
- бунари,
- ријеке,
- потоци.

За напајање вањске и унутрашње хидрантске мреже вода из ових извора мора по капацитету да обезбиједи рад мреже у трајању од најмање 2 часа. Да би се вода из посебних извора могла користити за гашење пожара, морају бити изграђени приступни путеви за ватрогасна возила и пумпе (водозахвати) са којих је могуће извести захватање (пумпање) воде.

На подручју општине Власеница теку ријеке Дрињача, Тишча и Студени Јадар које могу послужити као извори воде за гашење. Могућност њиховог кориштења је ограничена због непостојања адекватних водозахвата.

5.4 Потребне количине воде за гашење пожара

Упоредо са планом развоја и изградње (ширења) система за водоснабдијевање за општинско подручје Власенице, потребно је планирати потребне количине воде за гашење пожара уз обезбјеђење одговарајућег притиска и протока у хидрантима. Табела за потребне количине воде за гашење пожара дата је у Прилогу бр. 2. За реализацију овог посла неопходно је израдити техничку документацију (пројекат за извођење) у складу са условима овог плана и важећим техничким прописима из ове области.

Резервоари и главни одвод (вод од резервоара до разводне градске мреже) треба да задовољи потребе апс. макс. $Q_{\text{ч}} + Q_{\text{пож}}$ (максимална потрошња по часу + максимални проток за потребе гашења пожара). Градску мрежу потребно је димензионисати на апс. макс. $Q_{\text{ч}} + Q_{\text{пож}}$.

5.4.1 Снабдијевање пожарном водом насеља

Зона становања урбани дио општине

Најмања количина воде потребна за гашење пожара у овој зони одређена је према броју становника, према табели из Прилога бр. 1 и треба да износи 20 l/s.

5.4.2 Снабдијевање водом за индустрију и стабилне системе за гашење пожара

На подручју сваког предузећа мора се извести водоводна мрежа која обезбјеђује довољне количине воде за гашење пожара с обзиром на пожарно оптерећење. Посебну пажњу противпожарне заштите потребно је обратити у индустријским погонима гдје врло лако долази до пожара и експлозије (постројења за складиштење и претакање запаљивих течности и гасова, лакирнице и сл.). Из водоводне-хидрантске мреже се снабдијевају и аутоматски системи за гашење пожара водом (Sprinkler) и водене завјесе.

За снабдијевање спринклера мора бити осигурана довољна количина воде за све спринклере који се отварају у једном пожару, а при том да не дође до смањења притиска воде у хидрантској мрежи која је постављена за гашење пожара. Водене завјесе се постављају унутар просторије ради стварања препрека пожару. Код водених завјеса потребно је обезбиједити и додатне количине воде за нормално гашење пожара, јер водене завјесе само спречавају ширење пожара.

Индустријска зона

Укупна количина воде потребне за гашење пожара у овој зони одређена у зависности од степена отпорности објеката према пожару и категорије технолошког процеса, према табелама из Прилога бр. 2 и 3 и треба да износи 15 l/s.

5.5 Потребне количине воде за гашење пожара у специјалним условима

Полазна основа за прорачун пожарне резерве коју треба да садржи резервоар је вјероватни број истовремених пожара, број хидраната у истовременом раду и трајање гашења пожара. Ови пожари, истовремена појава више пожара, блоковски

пожари и сл. обезбјеђују се потребним количинама воде тако да се врши преусмјеравање постојећих количина на угрожена подручја.

За случај ових пожара, Ватрогасна јединица позива дежурну службу водовода која је обавезна да пошаље службено лице на мјесто гашења пожара, и по тражењу руководиоца гашења пожара или инспектора заштите од пожара, регулише снабдијевање потребним количинама воде за гашење пожара. То значи да ограничи дјелимично или потпуно довод воде другим потрошачима у зони у којој се појави пожар или у читавом насељу ради обезбјеђења потребне количине воде за гашење пожара. Такође могу да нареду кориштење воде из оближњих бунара, цистерни, резервоара и сл. који припадају предузећима и другим правним лицима, државним органима или предузетницима.

5.6 Хидранти за гашење пожара

ОЈДКП Водовод Власеница је обавезан да има план (карту), у којем су учртана мјеста вањских хидраната и вентила, водови хидрантске мреже са ознаком профила, за подручје општине на којем врши снабдијевање водом. Један примјерак се доставља Ватрогасној јединици Власеница. Он ће користити руководиоцу акције гашења пожара на подручју дјеловања своје јединице. У плану треба учртати главне саобраћајнице и ватрогасне путеве и важније објекте осјетљиве на пожар.

Вањске хидранте је потребно означити (извршити обиљежавање хидраната са таблицама трајног карактера) и прегледати полугодишње (у прољеће и јесен) као и након сваког коришћења. Потребно је извршити поправке оштећених подземних и надземних хидраната, као и приступити проналажењу затрпаних хидраната. О прегледима и поправци хидраната потребно је водити одговарајућу евиденцију. За рашчишћавање снијега и леда са подземних хидраната и вентила и њихово означавање и исправност на градском подручју Власенице, те вођење евиденције о њиховој контроли и правцима одговоран је ОЈДКП Водовод Власеница.

5.7 Хидранти у стамбеним објектима и предузећима

Спољна хидрантска мрежа израђује се у систему прстенастог цјевовода. Изузетно се допушта израда слијепог цјевовода, али за објекте намијењене становању и друге објекте чије пожарно оптерећење не прелази $1\,000\text{ MJ/m}^2$, с тим да дужина не смије бити већа од 180 m. Растојања између спољних хидраната одређују се у зависности од намјене, величине објекта, с тим да се пожар на сваком објекту може гасити са најмање два спољна хидранта.

У зонама становања уличне хидранте треба постављати на међусобној удаљености од 80 до 150 метара. Растојање хидраната од зида стамбеног објекта износи минимум 5 метара, а максимално до 80 метара. У предузећима растојање између два хидранта износи максимално 80 метара. На свим спојним цијевима између хидранта и уличних цијеви потребно је да постоји потребан број вентила за затварање појединих сектора.

Стамбене објекте треба осигурати вањским хидрантима No 80. У предузећима се уграђују вањски хидранти No 80 или No 100 у зависности од протока који се треба остварити. Потребни притисак у спољној хидрантској мрежи не смије

бити мањи од 2,5 бара. Хидранти морају бити заштићени од смрзавања. Унутрашња хидрантска мрежа мора бити стално под притиском воде, тако да на највишем спрату објекта на млазници има најнижи притисак од 2,5 бара, при протоку воде датом у Табели бр. 12.

Висина објекта (m)	Најмањи проток (l/s)
до 22	5
23-40	7,5
41-75	10
изнад 75	12,5

Табела 12.: Најмањи дозвољени проток воде

За унутрашњу хидрантску мрежу употребљавају се цијеви унутрашњег пречника 52 mm, односно хидрантски прикључак тип „С“ према стандарду ЈУСМ.Б6.673. У хидрантски ормар се поставља ватрогасно цријево, називног пречника 52 mm и дужине 15 m, са млазницом пречника 12 mm.

Ови хидранти се смјештају у пролазе, степенишне просторе и путеве за евакуацију, у непосредној близини улазних врата просторија које могу бити угрожене пожаром, тако да не ометају евакуацију. Смјештају се у ормаре са ознаком за хидрант-слово „Н“. Ако притисак у мрежи не задовољава, а мрежа не располаже довољном количином воде мора се уградити уређај за повишење притиска. О хидрантској мрежи, и хидрантима као и њиховој исправности и редовном одржавању и испитивању, у предузећима одговорна су сама предузећа.

5.8 Одржавање хидрантских система и техничка контрола

Све нове цјевоводе потребно је прије пуштања у рад испитати хидростатичким притиском. Хидрантска мрежа, са свим уређајима и арматуром, контролише се најмање једном годишње. При контроли и испитивању прегледа се исправност система, мјери се притисак и проток воде у хидрантској мрежи, као и исправност цријева и млазница у ормарима. У извјештају се наводи добијени резултат, датум и вријеме мјерења као и примједбе ако их има. Периодичне прегледе и испитивања хидрантских система врше стручна и овлаштена предузећа.

6 ПУТЕВИ, ПРОЛАЗИ И ПРИЛАЗИ

6.1 Стање градских саобраћајница

Ширина саобраћајница треба да омогућава брз и несметан приступ ватрогасним возилима до сваког објекта, најмање са двије дуге стране.

На територији општине Власеница постоји релативно густа основна и алтернативна путна мрежа. Међутим дио путева је у лошем стању, а само се мањи дио обнавља и проширује. Пuteви су оштећени и уски, проходност је слаба, што у сваком случају представља отежавајућу околност за ефикасну употребу ватрогасних јединица и продужава вријеме потребно за долазак ватрогасне јединице на мјесто пожара. Стање градских саобраћајница (ширина, носивост и проходност) не задовољава све потребе. Проблем је у паркирању возила и великој фреквенцији возила у урбаном дијелу Власенице, које такође неповољно утичу на могућност брзе интервенције ватрогасним возилима.

Приликом будућег планирања саобраћајница и паркиралишта у центру Власенице, потребно је посебно посветити пажњу овом проблему. Паркирање возила на градским саобраћајницама мора бити регулисано тако да је у свим улицама осигурана најмања ширина ватрогасног пута од 3,5 метра, а гдје то није могуће извести, потребно је забранити паркирање. Забрана паркирања односи се и на мјеста гдје се налазе улични подземни хидранти. Потребно је да општина донесе посебну одлуку о регулисању паркирања возила на путевима, пролазима и прилазима објектима веће материјалне вриједности са израженим степеном пожарне опасности (стамбеним зградама са више етажа, пословним зградама са више етажа, културном центру, хотелима и школама) и водозахватима.

При извођењу комуналних радова на поправци или реконструкцији саобраћајница, мостова, надвожњака и подвожњака, претходно се о локацији и времену извођења радова морају обавијестити Инспекторат за заштиту од пожара и ватрогасна јединица. Општински орган управе надлежан за издавање одобрења за извођење грађевинских радова, дужан је копију одобрења испоставити ватрогасној јединици и Инспекторату за заштиту од пожара.

6.2 Прилази важнијим објектима

Да би се омогућила ефикасна ватрогасна интервенција, потребно је обезбиједити приступ ватрогасним возилима до сваког објекта. Приступ објектима ниске стамбене градње (П+1) и објектима колективног становања који имају обострано орјентисане станове, а чија висина не прелази 4 спрата:

- Потребно је осигурати најмање приступ са једне стране и то дуге стране објекта.
- Осталим објектима колективног становања и јавним објектима, потребно је предвидјети приступ возилима са најмање двије стране на којима се налазе отвори, прозори, терасна врата, лође и др.

Паркирање возила у зони постављања ватрогасних возила око стамбених и јавних објеката:

- Забрањује се паркирање 5-10 метара од стамбених, пословних и јавних објеката, и то пројектанти објекта треба да обезбиједе још у фази пројекта.
- Забрањује се паркирање 20-25 метара од складишта запаљивих течности и гасова и објеката који садрже друге опасне материје и које угрожавају околину ризицима значајног обима. Недозвољено паркирање треба спријечити пројектовањем одговарајућих саобраћајница, гаража, и паркинга у близини, али ван подручја постављања интервентних возила.
- Спречавање неконтролисаног паркирања возила треба обезбиједити препрекама које се могу уклонити и превазићи посебним ватрогасним алатима (жардињере масе 60-100 kg тежине, жичане оgrade или склопиве пирамиде).
- Објекти који имају 5 или више надземних етажа, треба да имају предвиђен плато за постављање ватрогасних љестви и хидрауличних платформи, којима се остварује интервенција на фасадним зидовима, на којима постоје прозори или слични отвори.
- Приступне саобраћајнице објекта треба да испуњавају сљедеће услове:
  - да омогуће кретање возилима са осовинским притиском $P=130\text{ kN}$;
  - минимална ширина саобраћајне траке за возњу у једном смјеру треба да износи 3,5 m;
  - минимална ширина саобраћајнице за двосмјерни саобраћај или двије саобраћајне траке са ширином око 6,0 m;
  - унутрашњи радијус кривине пута мора бити најмање 7,0 m,
  - максимални успон пута је 6 %;
  - максимални нагиб пута је 6 %.
- За изградњу платоа за ватрогасна возила треба предвидјети површину сљедећих карактеристика:
  - димензије не мање од 15,0 метара дужине и 5,5 метара ширине, са максималним нагибом од 3 %;
  - удаљеност платформе од објекта треба да износи 5-12 метара за стамбене, јавне и пословне зграде, док се код индустријских одређује посебном анализом;
  - положај платоа према фасади објекта на којој постоје отвори (prozори, балкони) бира се тако да угао нагиба аутомеханичких љестви и хидрауличних платформи може да буде у границама 60-750.
- Остале мјере:
  - За објекте са повећаним ризиком од пожара (високи објекти, велика складишта запаљивих материјала, хотели и сл.) приступне саобраћајнице је потребно урадити према свим захтјевима који су дефинисани у Правилнику о техничким нормативима ("Сл. лист СРЈ" бр. 08/95).
  - При извођењу комуналних радова на оправци или реконструкцији саобраћајница, претходно се о локацији и времену извођења радова, морају обавјестити Територијална ватрогасна јединица и МУП.

6.3 Прилази водозахватима

Уређена црпилишта за воду:

- морају бити тако урађена и уређена да омогуће напајање ватрогасних возила водом у неограниченим количинама,
- морају бити изведена тако да се у исто вријеме може узимати вода са најмање два ватрогасна возила и то тако да возила не морају маневрисати, већ се кретати само унапријед,
- морају да обезбиједје приступни пут црпилишту воде исти као за приступне прилазе ватрогасних возила објектима.

6.4 Стање путева и прилаза шумским подручјима

Прилаз шумама на општини Власеница је омогућен магистралним и локалним асфалтним и макадамским путевима. Стање путева и прилаза шумским подручјима ШГ Бирач (ширина, носивост и проходност) није у потпуности задовољавајуће. Ширина и носивост задовољавају, али је проблем у нередовном одржавању шумских путева и чишћењу истих од грања и осталог отпада.

7 ДРУГЕ МЈЕРЕ КОЈЕ СУ ПОТРЕБНЕ ЗА УСПЈЕШНО ФУНКЦИОНИСАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Пожар може настати у сваком насељеном мјесту, привредном објекту, складишту, стамбеном објекту и на шумском земљишту. Тешко је предвидјети његове посљедице, али се могу предузети мјере да се оне ублаже. Реализацијом потребних мјера заштите од пожара, које требају бити разноврсне и планске, могу се створити објективни услови да се избијање пожара и његово ширење сведу на најмању могућу мјеру.

Потребно је:

- систематски спроводити превентивне мјере заштите од пожара, развијати свијест о потреби да се сваки појединац треба придржавати истих;
- масовнијом едукацијом, оспособити и обучити становништво у руковању средствима за гашење пожара;
- експлоатацију шума и успостављање шумског реда вршити у складу са Законом и подзаконским прописима и извршити поправку шумских комуникација у свим категоријама шума са високим степеном угрожености од пожара.

За успјешно функционисање и унапређење заштите од пожара, поготово у данашње вријеме, потребно је обезбиједити мјесто и улогу научно истраживачких институција као што су факултети и институти. Ове институције својим радом (анализама, консултацијама, пружањем услуга пројектовања, избором безбједних технолошких процеса, праћењем нових технологија, праћењем нових научних достигнућа) треба да омогуће даљи развој и унапређење заштите од пожара, и то ускладе са потребама општине. Ове институције морају бити незаобилазан фактор у систему заштите од пожара. Пружање услуга из заштите од пожара треба да постане сталан и обезбјеђујући фактор у погледу анализирања постојећег стања, планирања, пројектовања и изградње система заштите од пожара и избора технолошких процеса који требају да пруже сигурност од пожара и експлозија на подручју општине. Такође ове институције треба да дају свој допринос у унапређењу превентивне и репресивне заштите од пожара као и у стручном образовању и информисању грађана из области заштите од пожара.

У циљу постизања потребног нивоа заштите од пожара, а на основу сагледавања стања заштите од пожара у општини у овом плану заштите од пожара утврђују се и друге мјере.

7.1 Отклањање недостатака и доградња система ватродојаве и обавјештавања

У објектима гдје је инсталисана опрема за ватродојаву потребно је редовно вршити прегледе, испитивања и поправке исте према техничким прописима. О тим прегледима и испитивањима мора се водити евиденција.

Код пројектовања и изградње нових објеката за јавну употребу у којима борави или се окупља, односно ради већи број лица мора се предвидјети систем ватродојаве.

Потребно је електричну сирену за узбуђивање поправити и увести мјесечну провјеру рада.

7.2 Изградња или реконструкција путева и прилаза

Путеви и прилази су неопходни за успјешну акцију гашења пожара и безбједну евакуацију и спасавање људи и материјалних добара. Саобраћајнице морају да испуњавају следеће услове:

- да издрже оптерећење савремених ватрогасних возила (најмање осовински притисак од 10 тона),
- да је ширина двосмјерне саобраћајнице најмање 5,5 метара,
- да је радијус закривљења на раскрсницама најмање 6 метара,
- да је висина ивичњака максимално 12 центиметара,
- да пролази испод моста или надвожњака имају ширину од најмање 3,5 метара и висину минимум од 4,5 метара,
- објекти у низу и блокови зграда на сваких 70 метара дужине морају имати пролаз (пасаж) за моторна возила.

Прилази до стамбених зграда морају имати следеће услове:

- да најмање једна страна буде приступачна за ватрогасна возила,
- да ширина ватрогасног пута до стамбене зграде буде најмање 3,5 метара,
- да удаљеност унутрашњег рубца ватрогасног пута до стамбеног објекта није већа од 12 метара кад висина објекта не прелази 16 метара,
- да удаљеност унутрашњег рубца ватрогасног пута до стамбеног објекта не прелази више од 6 метара, кад висина објекта прелази 16 метара.

Објекти за јавну употребу као што су: позоришта, биоскопи, школске и предшколске установе, спортске дворане, болнице, хотели, робне куће, веће административно-управне зграде, као и сви други објекти у којима се окупља већи број људи, морају имати прилазе најмање са двије стране и то по могућности да су прилази на супротним фасадама са отворима.

Комуникације и излази за евакуацију у објектима такође имају велики значај за заштиту од пожара. Мјере заштите од пожара у објектима имају посебан значај у погледу изведбе комуникација, као излаза и улаза у циљу смањивања опасности од пожара и спасавања људи и материјалних добара.

Сваки објект, намијењен за стални боравак или повремени боравак људи, треба да има исправно постављене и ријешене комуникације (хоризонталне и вертикалне), и довољан број излаза, како редовних тако и нужних, да би се у случају пожара или неке друге опасности могло брзо и несметано напустити објект.

У хоризонталне комуникације спадају: ходници, приступни путеви, подести. У вертикалне комуникације спадају: степенице, рампе, лифтови.

Елементи објекта, који спадају у категорију комуникације су:

- приступни пут до излаза, окомити и водоравни,

- излази из објекта на слободни простор,
- пут удаљавања од излаза.

Степениште се мора градити од незапаљивог материјала (изузетно у породичним стамбеним кућама дозвољава се градња степеништа од материјала мање ватроотпорности).

Степеништа морају имати заштитну ограду минималне висине 100 центиметара, са руковатом. Степениште мора бити освијетљено природно или вјештачки. Зидови, подови, облоге зидова као и путеви за приступ излазу морају бити од незапаљивог материјала.

Распоред и број излаза, димензије излазних путева и комуникација у објектима условљени су и изводе се у складу са намјеном објекта и бројем људи који ће боравити или се задржавати у објекту. Сва врата која се налазе на путевима евакуације морају се отворати у правцу излаза.

Код израде и доношења просторних, урбанистичких или регулационих планова појединих дијелова града (насеља), нарочит значај имају мјере заштите од пожара које се односе на:

- конфигурацију терена и хидрографски положај с обзиром на могућност ширења пожара,
- правце преовладавања вјетрова,
- осигурање довољних количина воде за гашење,
- осигурање приступних путева за ватрогасна возила,
- удаљеност између појединих сектора као што су индустријске, стамбене или зоне објеката са специјалном намјеном,
- удаљеност између објеката различите намјене унутар једног сектора,
- пожарно раздвајање.

У сваком насељеном подручју потребно је извршити размјештај основних функционалних зона и то на :

- зону становања,
- зону рада (индустрија, складишта и сл.),
- зону зеленила (градска зеленила, заштитни појасеви, зоне рекреације и спорта).

При насељавању незапосједнутих простора у већ урбанизованим срединама степен изграђености треба ограничити на 30 %. Уколико се то, из било којих разлога на одређеним подручјима не може постићи, у том случају неопходно је предвидјети појачане мјере заштите, као што су:

- ограничење броја етажа,
- изградња пожарних препрека,
- ограничење на неопасне дјелатности,
- повећање капацитета воде за гашење и
- друге одговарајуће мјере.

7.3 Изграда или реконструкција ватробраних препрека

Ватробране препреке (противпожарне препреке) које се налазе на границама пожарних сектора којима се спречава преношење пожара из једног у други пожарни сектор морају се одржавати, изграђивати нове и реконструисати старе. Сваки пожарни сектор треба ограничити постављањем пожарних препрека, односно ватробраних појасева, уз услов да сви грађевински објекти имају вањске зидове од тешко горивих материјала и негориви покров. За ове препреке узимају се улице, путеви, паркови, тргови, зелене површине и други слободни простори на којима није дозвољена градња. Ефекат пожарних препрека зависи од њене ширине и висине објекта који се налазе на њеним рубовима. С обзиром на њихову поузданост препреке се дијеле на:

- Пожарна препрека првог реда: не постоји могућност преношења пожара ни у каквим условима.

$$B = x_1 + x_2 + 20 \text{ m}$$

- Пожарна препрека другог реда: не постоји могућност преношења пожара у нормалним условима.

$$B = x_1 + x_2$$

- Пожарна препрека трећег реда: постоји могућност преношења пожара у нормалним условима.

$$B = \frac{x_1 + x_2 + 6 \text{ m}}{2}$$

- Пожарне препреке четвртог реда:

$$B = \frac{x_1 + x_2}{2}$$

у којима је:

Б - ширина улице од фронта једне зграде до фронта зграде на другој страни улице

x_1, x_2 - висина до стрехе зграде са обје стране улице.

Пожарне препреке у објектима изводе се противпожарним зидовима, противпожарним вратима и противпожарним клапнама разних времена отпорности на пожар. Ове препреке се такође морају одржавати и евентуално реконструисати. Противпожарне клапне се морају редовно прегледати и испитивати према техничким прописима.

Пожарне препреке - заштитне зоне у шумама изводе се путевима, просјецима. Ове препреке се морају редовно одржавати (чистити од полумљеног дрвећа, грања и ниског растиња), а по потреби поправљати и проширивати.

7.4 Изградња или реконструкција објеката и система за обезбјеђење воде или других средстава за гашење пожара

Да би се удовољило захтјевима и потребама свих мјесних заједница и добила адекватна количина воде према прорачунатим пожарним оптерећењима нужно је да:

- се предузеће ОЈДКП Водовод ангажује на изради и реализацији планова око реконструкције водоводне мреже, како би иста удовољила важећим нормама и како би се добила адекватна количина воде са одговарајућим притисцима,
- оперативни план Ватрогасне јединице, поред осталих елемената, мора да ријеши начин кориштења воде за случај гашења пожара у свакој мјесној заједници, а посебно за објекте са великим пожарним оптерећењем и објекте од посебног интереса,
- се изради план-карта градског подручја и приградских насеља са уцртаном мрежом подземних хидрантских инсталација у ком би били уцртани подземни (надземни) хидранти за гашење пожара, вентили и водови са ознаком профила.

Спољна и унутрашња хидрантска мрежа изводи се према Правилнику о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (Сл. лист СФРЈ, бр. 30/91) који прописује техничке услове за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу, захтјеве за изворе, капацитет, проток и притисак воде у хидрантској мрежи као и према осталим прописима и стандардима који регулишу ову област.

7.5 Реконструкција или замјена појединих уређаја, постројења и инсталација

У индустријским објектима, објектима гдје борави већи број лица и осталим производним објектима потребно је вршити редовно одржавање и контролу технолошких процеса, уређаја, опреме и инсталација чија неисправност може утицати на настанак и ширење пожара. Ако се приликом контроле установи да неки технолошки процес, уређај, опрема и инсталација због своје истрошености или прекапацацираности представљају опасност за настанак, односно ширење пожара потребно је извршити њихову поправку, реконструкцију или замјену.

У стамбеним зградама (објектима за колективно становање) потребно је извршити снимање правог стања опреме за гашење пожара. Код објеката који посједују хидрантску мрежу потребно је извршити испитивање и сервисирање исте као и набавку недостајуће опреме (цријева, млазница, обртаја). Такође потребно је извршити сервисирање и пуњење постојећих апарата за почетно гашење пожара, као и извршити набавку нових. Ове апарате је потребно размјестити на одговарајућа мјеста по стамбеним зградама.

Одобрење за употребу изграђеног, реконструисаног или адаптираног објекта или дијела објекта који представља економско техничку цјелину и као такав се може самостално користити, не смије се издати прије него што се утврди да су изведене мјере и нормативи заштите од пожара према техничкој документацији, а на коју је дата потврда овлашћеног органа.

За објекте одређене намјене и са уграђеним инсталацијама и уређајима у функцији заштите од пожара, а у складу са Законом о заштити од пожара (Сл. гласник РС, бр. 71/12) одобрење се може издати након што се испита њихова исправност, оптимално дјеловање у складу са пројектним рјешењем и примјењеним стандардима и нормативима. Ово иститивање могу вршити само овлаштена предузећа која су регистрована за ту врсту дјелатности.

7.6 Потпуно дефинисање формацијског састава и техничке опремљености

На подручју општине Власеница у циљу постизања оптималне оспособљености и искориштености опреме и средстава и ради спровођења превентивних мјера заштите од пожара, гашења пожара и спасавања људи и материјалних добара угрожених пожаром и елементарним непогодама и вршењу других задатака утврђених овим планом и Законом о заштити од пожара дефинише се састав од 13 ватрогасаца.

За потпуну формацију број оперативних радника у ватрогасној јединици треба да сачињава:

- командир јединице,
- ватрогасци распоређени у 4 одјељења са по 3 ватрогасца.

Техничка опремљеност ватрогасне јединице дефинисана је у претходним тачкама.

7.7 Периодичне акције уређења насеља и објеката

Акције уређења се проводе кроз:

- чишћење тавана, подрума и других мјеста од запаљивих и отпадних материјала,
- сезонске радове (уређење земљишта, шума),
- забране коришћења отвореног пламена на појединим излетиштима, шумама и другим мјестима гдје отворени пламен представља опасност за настанак и ширење пожара.

Ове акције се морају проводити периодично и систематски. У њима је потребно да учествују сви од општине преко предузећа и установа до грађана.

Ради предузимања посебних мјера заштите шума од пожара, у шумама које се користе као излетишта (за одмор и рекреацију), потребно је утврдити посебне мјере и активности заштите. Ове мјере заштите утврдиће се посебном одлуком и над њима ће се вршити посебна контрола. Шумско газдинство ће организовати појачану контролу и обезбиједити појачне мјере заштите од пожара као што су:

- рашчишћавање шуме од поломљеног дрвећа, грања и осталог отпада,
- постављање натписа „забрањено ложење ватре и употреба отвореног пламена“ и „забрањено пушење“.

У спровођењу заштите шума од пожара, мора се имати у виду да се та заштита не може спроводити на начин на који се спроводи заштита у предузећима или стамбеним објектима. Стога се ради заштите шума од пожара морају предузимати

одговарајуће специфичне мјере. Мјере заштите шума од пожара дужни су спроводити првенствено предузећа која газдују шумама и приватни власници, али и свако лице које излази у шуму. У шумским предјелима ложење ватре дозвољено је само на мјестима, која одреде предузећа која газдују шумама (шумска газдинства).

Мјеста на којима је дозвољено ложење ватре морају бити тако уређена, да вјетар не може разбацити жар, пепео и искре, да су удаљена најмање 10 метара од дрвећа и растиња, да је у кругу 3 метра очишћена вегетација и да је простор покривен слојем шљунка или пијеска. Лица која ложе ватру не смију се удаљавати од ватре све док се она потпуно не угаси. Прије удаљавања с мјеста пепео треба натопити водом. Употреба справа за кухање с текућим гасом дозвољена је само у шумским предјелима на за то одређеним мјестима.

Шумска газдинства могу:

- забранити пушење у извјесним шумским предјелима, односно пушење дозволити само на одређеним мјестима,
- ограничити свако улажење у поједине шумске предјеле зависно од ситуације и временских прилика,
- забранити улазак моторним возилима, односно кретање возила и лица ограничити на одређене путеве.

Чишћење и уништавање шумског отпада путем ватре, приватни власници шума и шумска газдинства могу вршити само на основу одобрења инспектора надлежног за послове шумарства, који ће прије издавања одобрења провјерити да ли временски и други услови то дозвољавају.

Призводњу креча и дрвеног угља, приватници и предузећа могу вршити само уз одобрење инспектора заштите од пожара.

Електричне инсталације које пролазе кроз шумске предјеле требају бити одговарајуће изведбе, да не би изазвале пожар и тако постављене, да саме не буду угрожене од савијања или пада дрвећа.

У периодима када влажност ваздуха у шумским предјелима падне испод 25 %, потребно је ограничити радове на експлоатацији шума и појачати надзор над задржавањем и кретањем лица у њима. Сав отпад што се ствара услед радова на експлоатацији шума, потребно је сложити у гомилу и то на једнакој удаљености од осталих дубећих стабала. Гране се слажу у гомилу тако да дебљи крајеви дођу у унутрашњост, а тањи материјал и четине споља.

Објекти у шумским предјелима уколико не постоје могућности да се око њих одржава очишћен простор у ширини од најмање 20 метара требају у цјелости бити изграђени од негоривог материјала. Приликом издавања одобрења за изградњу објеката у шумским предјелима, потребно је осигурати да објекат својим материјалом и дјелатношћу не доприноси избијању пожара и да сам објекат и особе у њима не буду угрожени од евентуалних шумских пожара.

Шумска газдинства или предузећа која обављају радове у шумама, а која посједују радничке бараке у шумским предјелима, требају обезбиједити адекватну

количину средстава за гашење пожара у зависности од величине пожарних оптерећења.

Заштитно пожарне зоне сачињавају камионски путеви, тракторски путеви, влаке и просјечи. Ове зоне се морају одржавати тј. чистити од поломљеног дрвећа, грања и ниског растиња.

7.8 Избор локације

При избору мјеста за изградњу објекта морају се имати у виду основни елементи заштите од пожара, а нарочито:

- у којој ће мјери објекти угрожавати своју околину и околне објекте и утицати на степен опасности од пожара, експлозије и других опасности (рушење, дим, отровни и експлозивни гасови и сл.),
- удаљеност саобраћајница од објекта и могућност брзе интервенције гашења и спасавања људи и имовине угрожених пожаром,
- ватроотпорност објеката,
- снабдијевање водом за гашење пожара,
- интезитет топлотног зрачења кроз отворе на објекту,
- пожарно оптерећење објекта.

Унутар појединих сектора међусобно растојање објеката зависи од висине објекта за који се одређује заштитна зона, и мора задовољити услов:

$$L = \frac{x}{2} + 4$$

гдје је L - одстојање објекта у метрима,

x - висина објекта за који се одређује локација у метрима.

Минимално растојање између објеката или низова објеката не може бити мање од пет (5) метара. Јавни стамбени објекти који се подижу на локацијама у густо изграђеним насељима не смију имати велико пожарно оптерећење.

Објекти са великим пожарним оптерећењима, као што су складишта за држање и ускладиштење већих количина лако запаљивих и експлозивних материја, као и течне и компримиране гасове, лоцирају се ван насељених мјеста, уколико посебним техничким прописима или стандардима није другачије ријешена њихова локација.

Предузећа која се баве превозом и складиштењем експлозивних и запаљивих материја утврдиће мјере и начине кориштења таквих материја и подузети посебне мјере у складу са Законом и правилницима из ове области.

7.9 Програм за извршење мјера заштите од пожара

1. Потребно је извршити поправке на постојећој опреми и возилима.

Извршилац задатка: ТВЈ Власеница.

Учесници: општина Власеница, Ватрогасни савез Републике Српске, Републичка управа цивилне заштите.

2. Општина је дужна да на темељу искустава током протекле пожарне сезоне, редовно врши усклађивање свих података и смјерница из важећег плана заштите од пожара са новонасталим стањем.

Извршилац задатка: општина Власеница.

Учесници: Општински штаб ЦЗ, В. јединица Власеница, инспектор заштите од пожара.

Рок: на крају пожарне сезоне.

3. Прије почетка пожарне сезоне, извршити припрему, односно отклањање недостатака на возилима, опреми и техници потребној за гашење пожара.

По завршетку пожарне сезоне, записнички утврдити недостатке и оштећења на техници и опреми. На основу записника, извршити селекцију и процјену потребних поправки, те планирати и спровести санацију нужне опреме и технике.

Извршиоци задатка: општина Власеница, ватрогасна јединица Власеница.

Учесници: општина Власеница, Ватрогасни савез Р.С., РУЦЗ РС.

Рок: сваке године.

4. Надлежни органи општине, посебно у туристичким и другим подручјима повећане опасности од пожара, дужни су извршити преглед одлагалишта комуналног отпада. Такође, наведени органи ће предузети потребне мјере на уређењу, обезбјеђењу или забрани употребе одлагалишта отпада, односно друге мјере за санацију неконтролисаних „дивљих“ одлагалишта.

Извршилац задатка: надлежни орган и служба општине, Министарство за просторно уређење.

Учесници: општина Власеница, ШГ Бирач Власеница, Комунално Власеница.

5. Припаднике ватрогасне јединице и јединице ЦЗ додатно оспособити и опремити одговарајућом опремом за гашење шумских пожара. Уз наведено, планирати и спровести обуку за све врсте интервенција (пожари, акциденти, техничке интервенције). За потребе већих интервенција током љетне пожарне сезоне, планирати и спровести попуну ватрогасних јединица са дислокацијом снага и средстава на угрожено подручје.

Извршилац задатка: општина, Министарство унутрашњих послова, Ватрогасни савез РС.

Учесници: В. јединица Власеница, општина Власеница, општински штаб ЦЗ Власеница, РУЦЗ РС.

6. Потребно је да предузеће ОЈДКП Водовод Власеница, изврши проналажење, стављање у функцију и означавање вањских подземних хидраната за гашење пожара који већ постоје, али су затрпани или нису у функцији.

Извршилац задатка: Водовод Власеница.

Учесници: општина Власеница, В. јединица Власеница, општински штаб ЦЗ.

7. Потребно је да предузеће ОЈДКП Водовод Власеница, изради карту водоводне мреже и уличних хидраната за урбано подручје општине Власеница, у које су уцртани: резервоари са капацитетом, водови вањске хидрантске мреже са ознаком профила и протока, мјеста вањских подземних-надземних хидраната и вентила.

Извршилац задатка: Водовод Власеница.

Учесници: општина Власеница, В. јединица Власеница, општински штаб ЦЗ.

8. Потребно је да предузеће ШГ Бирач Власеница доради карту за подручје општине, у коју су уцртани: путеви, просјечи, пожарни сектори, хидранти, изворишта и акумулације воде, спремишта ватрогасне опреме и осматрачнице.

Извршилац задатка: ШГ Бирач-Власеница.

Учесници: општина Власеница, ЈПШ ШУМЕ РС АД Соколац.

9. Потребно је да Заједница етажних власника сними тачно стање ватрогасне опреме у стамбеним зградама и направи план поправке, сервисирања и набавке недостајуће.

Извршилац задатка: Заједница етажних власника - Власеница.

Учесници: општина Власеница, В. јединица Власеница.

10. Потребно је у наредном петогодишњем периоду извршити опремање ватрогасне јединице и јединице цивилне заштите новом личном и заједничком опремом према списку. Том приликом потребно је направити план опремања ватрогасне јединице Власеница у сарадњи са Ватрогасним савезом Републике Српске и Општинским и републичким штабом цивилне заштите.

Потребна нова опрема:

Скупна опрема:

Р. бр.	Назив средства и опреме	Комада
1.	Комбиновано ватрогасно возило (вода, прах, пјена)	1
2.	Ватрогасна цријева Ø 75	1
3.	Раздјелнице	2
4.	Сабирнице	1
5.	Ваздушни јастук или ватрог. љестве за спасавање са висине	1
6.	Ручни ватрогасни апарат S-9	11
7.	Ручни ватрогасни апарат CO ₂ -5	5
8.	Хидрауличне маказе	1
9.	Моторна ланчана пила за дрво	1
10.	Преносни рефлектор	1

Табела 13.: Количина и врста нове техничке опреме и средстава

Лична опрема

Р. бр.	НАЗИВ	КОМАДА
1.	заштитне униформе - љетње	10
2.	заштитне униформе - зимске	10
3.	заштитне чизме	5
4.	заштитни шлем	3
5.	заштитне рукавице	10
6.	поткапа	10
7.	батерије за освјетљавање	4

Табела 14.: Количина и врста нове личне опреме

Извршилац задатка: општина Власеница, В. Јединица Власеница.

Учесници: општина Власеница, Ватрогасни савез Р.С., Републичка управа ЦЗ РС.

7.10 Финансијски план обезбјеђења средстава

За спровођење мјера заштите од пожара предвиђених овим планом потребно је обезбиједити финансијска средства преко буџета општине, Ватрогасног савеза Републике Српске, Републичке управе цивилне заштите Републике Српске, предузећа, правних лица и предузетника.

Према члану 74. Закона о заштити од пожара предузеће и друга правна лица, државни и други органи, предузетници и појединци финансирају заштиту од пожара, као саставни дио редовне дјелатности.

Према члану 76. Закона о заштити од пожара средства за рад ватрогасних друштава и добровољних ватрогасних јединица која су формирана у општини, обезбјеђују се из допунских средстава из буџета општине, чланарине, поклона, намјенских средстава која се дају на коришћење као опрема и инвентар за остваривање задатака ове јединице у функционисању цивилне заштите у складу са Законом о цивилној заштити, те из других извора.

Према члану 76а. предузећа и друга правна лица која на територији Републике Српске обављају дјелатност обрачунавају и уплаћују накнаду у висини 0,04 % од пословног прихода за реализацију посебних мјера заштите од пожара од интереса за Републику Српску. Накнада по основу обрачунате обавезе уплаћује се на рачун јавних прихода Републике Српске за опште уплате. Распоред прикупљених средстава врши Министарство финансија, 40 % на посебан рачун Ватрогасног савеза Републике Српске која искључиво служе за реализацију пројеката техничког опремања ватрогасних јединица, а према плану који усвоји надлежни орган Савеза, 60 % на рачун буџета општине према сједишту предузећа и другог правног лица које уплаћује накнаду, која искључиво служе за реализацију пројеката техничког опремања ватрогасне јединице. Реализацију и утрошак ових средстава прати Министарство, као и надлежни општински органи.

За успјешно функционисање заштите од пожара на подручју општине Власеница потребно је:

- Планирати пројекте развоја и набавке материјално-техничких средстава и опреме за гашење пожара.
- Планирати у буџету општине (за наредну годину) потребна финансијска средства за функционисање и опремање ватрогасне јединице и јединице цивилне заштите као и обуку ватрогасаца, провођење и побољшање мјера заштите од пожара и сл. Том приликом планирати средства из буџета општине, Ватрогасни савез Р.С. и РУЦЗ РС.

Потребна средства за финансирање заштите од пожара се још обезбјеђују кроз:

- Средства за провођење и унапређење заштите од пожара на подручју општине Власеница обезбјеђује општина преко свог буџета као и предузећа, установе, самостални привредници и грађани у складу са законом и овим планом.
- Средства за рад ватрогасне јединице обезбјеђује оснивач преко буџета, као и властитих услуга које пружа ватрогасна јединица. Средства за рад ватрогасне јединице могу се обезбиједити и из других извора, а у складу са Законом о заштити од пожара (Сл. гласник РС, бр. 71/12).
- Општина може увести посебне таксе у циљу обезбјеђивања средстава, само за опремање и развој ватрогасне јединице.
- Предузећа, установе и самосталне радње су обавезни да обезбиједе средства за набавку уређаја и опреме за гашење почетних пожара у својим објектима као и да обезбиједе средства за обучавање радника о опасностима и мјерама из области заштите од пожара. Такође морају да се старају о исправном одржавању и да обезбиједе средства за одржавање и сервисирање истих у складу са техничким прописима.

- Средства за рад ватрогасних јединица у предузећима обезбјеђује само предузеће.
- Финасирање осталих потреба у области заштите од пожара (код пројектовања, израде стабилних система за аутоматско откривање и гашење пожара и сл.), утврђених законом, другим прописима и овим планом, пада на терет инвеститора односно наручиоца.

7.11 Образовна и пропагандна дјелатност

Сталан развој индустријских и техничких достигнућа и мноштво употребе стандардних и других разноврсних материјала, упоредо прати и повећана опасност од избијања пожара, којој се све теже може супроставити ако се не предузму одговарајуће мјере у току израде, уградње и употребе одређених материјала. Систем заштите од пожара у примјени опасних материјала обухвата на првом мјесту упознавање и образовање радника и грађана у заштити од свих врста опасних материја, као и општу популаризацију заштите од пожара. У том циљу предузећа, установе и органи управе морају овој активности прићи плански, систематски и организовано.

Образовна дјелатност обухвата:

- стручно образовање ватрогасних и других кадрова који професионално и добровољно обављају послове и радне задатке у дјелокругу заштите од пожара,
- обучавање и упознавање радника са опасностима од пожара и експлозије везаним за рад на пословима и радним задацима на које су распоређени, као и са мјерама и средствима за заштиту и гашење пожара, практичном употребом апарата за почетно гашење пожара, хидраната за гашење пожара и са материјалном и другом одговорношћу због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара,
- обучавање и упознавање грађана у мјесној заједници са опасностима од пожара и са мјерама и техничким нормативима заштите од пожара, као и са одговорношћу због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара.

Пропагандна дјелатност у области заштите од пожара састоји се у организовању и спровођењу мјера манифестационог и пропагандног облика у циљу подизања безбједоносне културе становништва, као и развоја и унапређења ватрогаства уопште, а врши се:

- организовањем ватрогасних вјежби и изложби,
- објављивањем публикација и информација путем средстава јавног информисања (радија, телевизије, новина, плаката, летака и сл.),
- организовањем издавачке дјелатности путем научно стручних издања (часописа, брошура, билтена, књига и сл.),
- осталим организованим акцијама из области заштите од пожара.

Потребно је донијети програм и обезбиједити спровођење информативно-пропагандних активности, у циљу упознавања становништва са опасностима од настанка пожара и посљедица које изазива, те подизања нивоа противпожарне културе уопште.

У оквиру програма разрадити, идејно осмислити и организовати објављивање порука са садржајима везаним за противпожарну заштиту путем емисија радио и ТВ станица, те штампе, припремити предавања, разговоре и репортаже на тему заштите од пожара, односно штампати летке и плакате са порукама и одговарајућим графичким рјешењима уз те поруке.

8 МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА ЧИЈЕ ИЗВРШЕЊЕ КОНТРОЛИШУ ВАТРОГАСНЕ ЈЕДИНИЦЕ И НАЧИН ВРШЕЊА ТЕ КОНТРОЛЕ

На основу Закона о заштити од пожара РС, бр. 71/12 и члана 69. и овог плана повјерава се општинским организацијама управе за заштиту од пожара да на свом подручју путем радника територијалне ватрогасне јединице врше поједине стручне послове надзора који се односи на благовременост и смањење ефикасности ватрогасне интервенције, функционалност и исправност водозахвата, хидраната, апарата за гашење пожара, одлагање запаљивих течности и гасова и других запаљивих материјала у подрумима, таванима и другим мјестима гдје представљају опасност, проходност пожарних путева и прилаза електричним разводним ормарима, хидрантима, апаратима, блокадним вентилима гасних инсталација и инсталација са запаљивим течностима, забране кориштења отвореног пламена и пушења на пожарно угроженим просторима.

Овим планом утврђује се начин издавања овлаштења професионалним радницима ватрогасне јединице Власеница који ће вршити контролу спровођења појединих мјера заштите од пожара.

Издавање ових овлаштења вршиће надлежни инспектор заштите од пожара, а на основу захтјева командира ватрогасне јединице. Том приликом уз захтјев потребно је доставити документацију да ватрогасац испуњава потребне услове.

Послове контроле спровођења појединих мјера заштите од пожара утврђених планом заштите од пожара могу вршити само ватрогасци који су положили стручни испит за руководиоца акције гашења пожара.

О извршеној контроли, овлаштени радник ватрогасне јединице, сачињава се записник о утврђеним недостацима са приједлогом мјера за отклањање узрока који могу довести до избијања и ширења пожара, чији се један примјерак доставља власнику односно кориснику објекта, један примјерак тог записника се доставља надлежном инспектору заштите од пожара, а један остаје у архиви ватрогасне јединице. Ако власник, односно корисник објекта не изврши предложене мјере, ватрогасна јединица одмах обавјештава надлежни Центар (Инспекторат за заштиту од пожара).

9 НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ МЈЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Надзор над спровођењем мјера заштите од пожара одређених законом и овим планом као и над спровођењем прописа о техничким нормативима и стандардима у погледу заштите од пожара, врши Центар - Инспекторат за заштиту од пожара Бијељина, на начин који је утврђен Законом о заштити од пожара. Надзор врши:

- путем редовних и ванредних прегледа техничко-производних и других радних просторија, објеката,
- доношењем рјешења у управној ствари којим се налаже извршење одређених мјера,
- увидом у планове и акта у којима се уређује организација и спровођење мјера заштите од пожара и њихова усклађеност са законом и другим прописима у циљу отклањања неправилности,
- прегледом техничке документације за изградњу, доградњу, реконструкцију и адаптацију објеката, односно давање сагласности на мјере и техничке нормативе заштите од пожара предвиђене у техничкој документацији,
- давањем посебне сагласности на избор локације објекта с обзиром на његову намјену, као и давање сагласности на мјере и техничке нормативе заштите од пожара предвиђене у техничкој документацији као услов за давање одобрења за грађење, односно давање накнадне сагласности на изведене мјере и техничке нормативе заштите од пожара за објекте посебне намјене,
- доношењем рјешења о забрани кориштења објекта, дијелова објекта, уређаја и инсталација,
- праћењем и анализирањем стања у области заштите од пожара,
- контролом рада ватрогасних јединица.

10 МЈЕРЕ ОБЕЗБЈЕЂЕЊА ИЗВРШЕЊА ПЛАНА

Планови заштите од пожара које доносе предузећа, установе и организације, као и њихова друга акта у дјелокругу заштите од пожара, усклађују се са Законом и овим планом. Поред мјера заштите од пожара предвиђених овим планом, општина Власеница може да проширује и друге мјере заштите од пожара према подручним приликама и потребама, као и мјере за обезбјеђење спровођења овог плана.

Општина је дужна да на темељу искустава током протекле пожарне сезоне, редовно врши усклађивање свих података и смјерница из овог плана заштите од пожара са насталим промјенама или новим подацима који утичу на провођење заштите од пожара. План заштите од пожара усклађује се са значајним организационим промјенама и материјалним могућностима општине, сваке године најкасније до краја маја, а сваке пете године овај план усклађује се са средњорочним планом развоја. Надзор над спровођењем овог плана вршиће Инспекторат за заштиту од пожара Бијељина. План заштите од пожара општине Власеница усваја скупштина општине и он ступа на снагу осмог дана од дана објављивања одлуке.

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ бр. 1

Број становника у хиљадама	Рачунски број истовремених пожара	Најмања количина воде у l/s по једном пожару, без обзира на отпорност објекта према пожару
до 5	1	10
6 до 10	1	15
11 до 25	2	20
26 до 50	2	25
51 до 100	2	35
101 до 200	3	40
201 до 300	3	45
301 до 400	3	50
401 до 500	3	55
501 до 600	3	60
601 до 700	3	65
701 до 800	3	70
801 до 1000	3	80
1001 до 2000	4	90

Табела 15.: Најмања количина воде за гашење пожара

ПРИЛОГ бр. 2

УКУПНА КОЛИЧИНА ВОДЕ

Укупна количина воде потребна за гашење пожара у индустријским и другим објектима, зависно од степена отпорности објекта према пожару и категорије технолошког процеса према угрожености од пожара дата је у слjedeћој табели.

Степен отпорности објекта према пожару	Категорија технолошког процеса према угрожености од пожара	Количина воде у литрима на секунду потребна за један пожар, зависно од запремине у кубним метрима објекта који се штити						
		до 3000	3001 до 5000	5001 до 20000	20001 до 50000	50001 до 200000	200000 до 400000	Изнад 400000
V и IV	K4, K5	10	10	10	10	15	20	25
V и IV	K1, K2, K3	10	10	15	20	30	35	-
III	K4, K5	10	10	15	25	-	-	-
I и II	K4, K5	10	15	20	30	-	-	-
I и II	K3	15	20	25	-	-	-	-

Табела 16.: Укупна количина воде

ПРИЛОГ бр. 3

Грађевинске конструкције	Југословен. стандард за испитивање отпорности према пожару	Положај	Степен отпорности према пожару – стандардни типови конструкције				
			I	II	III	IV	V
			без отпорности	мала отпорност	средња отпорност	већа отпорност	велика отпорност
1	2	3	4	5	6	7	8
Носиви зидови Носиви стубови Носиве греде	U.J1.090 U.JL100 U.J1.114	Унутар пожарног сектора	-	1/2	1,0	2,0	3,0
Међуспратне конструкције	U.J1.110		-	1/4	1/2	1,0	2,0
Кровни покривач	U.J1.140		-	1/4	1/2	3/4	1,0
Неносиви преградни и фасадни зидови	U.J1.090		-	1/4	1/4	1/4	1/4
Конструкција евакуационог пута			1/4	1/2	1,0	2,0	3,0
Зидови	U.J1.090	Граница пожарног сектора	1	1	1,5	2,0	3,0
Међуетажне конструкције	U.J1.110		1/2	1/2	1,0	1,5	2,0
Отвори	U.J1.160		1/2	1/2	1,0	1,0	1,5

Табела 17.: Степен отпорности грађевинских конструкција

ПРИЛОГ бр. 4

Врста опасности	Врста материјала (робе)	Кат.	Степен опасности					
			I веома лако запаљиве и брзо сагориве материје	II лако запаљиве и брзо сагориве материје	III запаљиве материје	IV сагориве материје	V тешко сагориве матер.	VI незапаљив е материје
Ex	Експлозивн е материје	D	Материје које су при механичком напрезању осјетљиве према динитробензену или које под термичким дејством могу експлодирати као пиротехничка средства напуњена експлозивним материјама	Материје које искоришћавајући садржану енергију, производе свјетлост, дим, маглу, гас или помјерања запаљивих роба, као и смјеше прашине које се могу запалити		незапаљиви гасови у челичним боцама под притиском		
	Гасови	A	Запаљиви					инертни у нормалном стању
Fx	Течности	B	Тачка паљења <38°C	Тачка паљења 38 – 60 °C	Тачка паљења 60 – 93 °C	Тачка паљења >93°C		Незапаљиве
	Чисте материје или робе	C	Веома лако запаљиве и сагориве материје	Лако запаљиве које брзо сагоријевају	Запаљиве	Средње запаљиве	Тешко запаљиве	Незапаљиве
	Самозапаљиве материје	E	Самозапаљиве у малим количинама	Самозапаљиве, само у великим количинама				
	Материје које при загријавању дају запаљиве и отровне продукте	F		Запаљиве материје које при загријавању ослобађају запаљиве и отровне гасове				
	Кисеоник и оксидациона средства	G		Кисеоник и оксидациона средства		Тешко растворљива оксидациона средства		
	Незапаљиве материје које са водом развијају запаљиве гасове	H		Све				
	Незапаљиве материје које са водом развијају топлоту	I				Све		
Dx	Материје и робе које се под утицајем пожара могу брзо оштетити изузев оних које су уврштене под Ex и Fx					Високо осјетљиви апарати (прецизни инструменти, сатови, електронски апарати...)	Незапаљива роба која се услед пожара може лако оштетити. Роба категорије FxIVC као лагерована роба у бурадима отпорним на топлоту.	Роба класе FxV као лагерована роба у непропустљивим резервоарима и бурадима од материјала високо отпорног на топлоту

Табела 18.: Класификација материја и робе према понашању у пожару

ПРИЛОГ бр. 5

КАТЕГОРИЈА ТЕХНОЛОШКОГ ПРОЦЕСА ПРЕМА УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА

K1 - представља категорију технолошког процеса према угрожености од пожара у коју спадају погони у којима се ради са материјалом који се може запалити или експлодирати под дејством воде или кисеоника, лако запаљивим течностима чија је тачка паљења испод 23°C и гасовима и паром чија је доња граница експлозивности испод 10 % (V/V), на примјер: погони у којима се ради са металним натријумом или калијумом, фосфором и карбидом, погони за производњу вискозних влакана, екстракцију бензина, хидрирање, рекуперацију и ректификацију органских растварача и складишта бензина, угљен-дисулфида, етера, ацетона и сл.

K2 - представља категорију технолошког процеса према угрожености од пожара у коју спадају погони у којима се ради са лако запаљивим течностима чија је тачка паљења између 23°C и 100°C и запаљивим гасовима чија је доња граница експлозивности изнад 10 % (V/V), погони у којима се обрађују чврсте запаљиве материје, при чему се развија експлозивна прашина, на примјер: пумпна постројења и станице за течне материје чија је тачка паљења, између 23°C и 100°C, погони у којима се стварају угљена прашина, дрвене струготине: брашно, шећер у праху, синтетички каучук у праху и сл.

K3 - представља категорију технолошког процеса угрожености према пожару у коју спадају погони у којима се ради са запаљивим течностима чија је тачка паљења 100°C до 300°C и чврстим материјама температуре паљења до 300°C, на примјер: погони за механичку прераду дрвета и производњу хартије, погони за производњу текстила, погони за регенерацију уља за подмазивање, складишта горива и мазива, средства за транспорт угља, затворена складишта угља, пумпе станице за течности чија је тачка паљења 100°C до 300°C, гараже за аутомобиле и јавни пословни и стамбени објекти који могу да приме више од 500 лица.

K4 - представља категорију технолошког процеса угрожености према пожару у коју спадају погони у којима се ради са течностима чија је тачка паљења изнад 300°C, чврстим материјама чија је тачка паљења изнад 300°C и материјама које се прерађују у загријаном, размекшаном или растопљеном стању, при чему се ослобађа топлота праћена искрама и пламеном, на примјер: погони за топљење, ливење и прераду метала, гас-генераторске станице, одјељења за испитивање мотора са унутрашњим сагоријевањем, котларнице, трансформаторске станице и погони у којима сагорјева чврсто, течност и гасовито гориво, као и јавни пословни и стамбени објекти који могу да приме од 100 до 500 лица.

K5 - представља категорију технолошког процеса угрожености према пожару у коју спадају погони у којима се ради са негоривим материјама и хладним мокрым материјалом, на примјер: погони за механичку обраду метала, компресорске станице, погони за производњу негоривих гасова, мокра одјељења индустрије текстила и хартије, погони за добијање и хладну обраду минерала, азбеста и соли и за прераду рибе, меса и млијечних производа, водне станице и објекти који могу да приме од 20 до 100 људи.

ПРИЛОГ бр. 6

СТЕПЕНИ ПОЖАРНЕ ОПАСНОСТИ

I - Степен пожарне опасности (најмања пожарна опасност)

- категорија технолошког процеса K5,
- густина изграђености до 20 %,
- ниско специфично пожарно оптерећење,
- пожарне препреке првог реда,
- обезбјеђене потребне количине воде за гашење пожара,
- примјењене су прописане мјере и нормативи заштите од пожара.

II - Степен пожарне опасности

- категорија технолошког процеса K4,
- густина изграђености до 30 %,
- ниско специфично пожарно оптерећење,
- пожарне препреке другог реда,
- обезбјеђене потребне количине воде за гашење пожара,
- примјењене су прописане мјере и нормативи заштите од пожара уз мање недостатке.

III - Степен пожарне опасности

- категорија технолошког процеса K3,
- густина изграђености до 40 %,
- средње специфично пожарно оптерећење,
- пожарне препреке трећег реда,
- објекти гдје недостају и нису примијењене прописане мјере и нормативи заштите од пожара.

IV - Степен пожарне опасности

- категорија технолошког процеса K2,
- густина изграђености до 50 %,
- високо специфично пожарно оптерећење,
- пожарне препреке трећег реда,
- објекти гдје недостају и нису примијењене прописане мјере и нормативи заштите од пожара, а посебно грађевинске мјере ЗОП.

V - Степен пожарне опасности (највећа пожарна опасност)

- категорија технолошког процеса K1,
- густина изграђености преко 50 %,
- високо специфично пожарно оптерећење,
- пожарне препреке трећег реда,
- објекти гдје недостају и нису примијењене прописане мјере и нормативи заштите од пожара, а посебно грађевинске мјере ЗОП.

ПРИЛОГ бр. 7

КЛАСЕ ПОЖАРА

Према запаљивим материјама које могу бити обухваћене пожаром, пожари се разврставају у пет класа и то (стандард ЈУС 3.Ц0.003):

- класа А - пожар чврстих запаљивих материја (пожари са стварањем жара: дрво, папир, текстил),
- класа Б - пожар запаљивих течности,
- класа Ц - пожар запаљивих гасова,
- класа Д - пожар запаљивих метала,
- класа Е - пожар на уређајима и електричним инсталацијама под ел. напоном.

СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ

Средства за гашење појединих класа пожара наведена су у табели.

Средство за гашење	Класа пожара				
	А	Б	Ц	Д	Е
Вода у пуном млазу	+	-	-	-	-
Водена магла	+	±	-	-	±
Лака пјена	±	+	-	-	+
Тешка пјена	±	+	-	-	+
БЦЕ - прах	-	+	+	-	±
АБЦЕ - прах	+	+	+	-	±
АБЦД - прах	+	+	+	+	±
Угљен-диоксид	-	+	+	-	+
Халони	-	+	+	-	+

Табела 19.: Средства за гашење пожара

У табели је:

- + - подесно средство за гашење,
- ± - ограничено подесно средство за гашење,
- - неподесно средство за гашење.

Напомена: Пожари на уређајима и инсталацијама, кад нису под електричним напоном, гасе се одговарајућим средствима за гашење пожара.

